

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor.
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy órára ... 4 kor.

Nyitási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

VASÁRNAP, JULIUS 28.

Arad kórháza.

A miniszter jóváhagyta a két törvényhatóság határozatát, megígérte, hogy Aradon állami kórházat létesít.

Nem ismerem a törvényhatóság határozatát megfelelőbbé indoklását, amelylyel az állami védnökség ellen tiltakoztak, de az állami kórház ellen magamnak is súlyos aggodalmaim vannak. Ezeket az okokat azonban tárgyalni, most már céltalan dolog lenne. Két okból azonban — a jelenlegi viszonyok között — a döntést a legokosabb megoldásnak tartom. Pénzügyileg a város súlyos anyagi kötelezettségtől szabadult ezáltal most, amikor a legsírhalmassabb pénzügyi viszonyok között sok előre nem is gondolt kötelezettségek közelítenek felé. És megszabadult a múlt idők mulasztásaiból reá szakadt legsürgősebb szociális kötelezettségétől, amelyet jövedelmi forrásnak nevezni semmiképpen nem lehet. De okosnak tartom a megoldást főképpen azért, mert a városi kórház ugyis rövid pár év múlva átment volna az állam tulajdonába, amelynek a háboru után a közegészségügy államosítása a legsürgősebb kötelezettségét kell hogy képezze. Ebben a bizonyosan bekövetkezendő esetben pedig a jelen nehéz viszonyai között hozott anyagi áldozata a városnak egészében meg sem is térült volna. A megoldás tehát így a hogyan van, az adott körülmények között a legjobb.

Nem tudok azonban megnyugvást találni abban, hogy a kórház építését a vásártérre tervezik, mert ez a por és füsttengerben uszó terület sok mindenre alkalmas lehet, de kórház építésére nem.

A Salacz-érának egyik legsúlyosabb hibája a Weitzer-gyárnak jelenlegi helyére való telepítése volt. Ennyire a városba s ilyen közel az állomáshoz elhelyezni annál kevésbé volt szerencsés gondolat, mert a gáji sínpár mellett egy-két ezer méterrel minden nehézség nélkül lehetett volna távolabb letelepíteni. Az állomás környéke, az életerős városnál a fejlődésnek legalkalmasabb területe. Nem kellett volna ide állítani a füstölő és zakatoló gyárakat, melyek nek hűgő szirénái mintha kiáltanak a városnak: „addig és nem tovább!”

Ezek a gyárak azonban ez idő szerint ott vannak s még sokáig ott lesznek. Miattuk a kórházak részére legszükségesebb tiszta levegő nincs meg a célba vett helyen. De nincs meg az örökké dübörgő, sivító gyárak és az állomás közelében az a nagy csend sem, amit a betegek igényelnek. Elég kár, hogy a Neuman-kórház ott van, de ne növeljük ezt a hibát most azzal hogy a nagy kórházat a gyárakhoz és állomáshoz még közelebb telepítsék le.

De nem volna szerencsés gondolat a kórháznak a kijelölt helyen való építése azért sem, mert rövid időn belül választani kellene két rossz között: vagy beépítetlenül hagyni a vásártérrel ezután is, vagy beépíteni, amely utóbbi esetben a kórház rövid időn belül egy mozgalmas városrész házáj közé szorul. Az első esetben *gáttat vetnek továbbra is annak, hogy a város leendő gyárvidorával, Gájjal összeforrasson*, a második esetben a kórházak csendje és nyugalma még jobban meg lesz zavarva. *Hagyják meg ezt a területet munkás negyednek, amelyre rövidesen szükség lesz s amelyre ennél alkalmasabb helye nincsen a városnak.*

Ne idegenkedjünk az új gondolatoktól. Vegyük fontolóra, nem lehetne-e a kórházat a tervezettnél alkalmasabb helyre telepíteni?

Én azt hiszem, hogy a kórház elhelyezése a város a *Vesztőhely környékén* olyan területtel rendelkezik, amelynél ideálisabban kívánni sem lehet. Föltétlenül tiszta levegő, abszolút csend és a város központjához közelebb van, mint a tervbe vett terület. A Maros iv alakban veszi körül ezt a helyet, mint egy félszigetet. A folyó vize és légáramlása távol tartja tőle a város levegőjét és ha a vár területe a város tulajdonába megy át, a városnak módjában lesz gondoskodni arról, hogy a mai tiszta levegő a kórházak részére ott továbbra is biztosított legyen, sőt esetleg egy népligettel még üdőbbé tétessék.

Ha ezen a területen építenék fel a kórházat a csatornázás és vízvezeték berendezése némi többletet okozna. De amikor az ott épülő kórházat ellátják csatornával és vízvezetékkel, már megvetették alapját az e területen épülő villavárosnak és ottani földjeik jövedelmező parcellázásának is. A villanegyed egyúttal beláthatatlan időkre biztosítaná a kórházak tiszta levegőjét is. És akkor már kezdet kell nyujtunk nekünk, ujaradiaknak is. Akkor már nem kéréssel, hanem ellenállhatatlan tényekkel olvasztanak be magukba.

Ha az állam kivette is a kórházat a város kezéből, ezen a jelzett területen alkalmas nyílnék egy egész országrészre fontos és nélkülözhetetlen közegészségügyi feladatot megoldani. Ez a terület alkalmas lenne egy nagyobb szabású szanatorium építésére is.

A betegek gyógyítása mind inkább ki ki-

A nagy háboru szálló igéi.

Irtá: Juhász Gyula.

Tóth Béla diák annak idején összegyűjtötte a magyarság szálló igéit a német Büchmann Geflügelte Worte című vállalkozása mintájára. Azóta egy új világ támadt, sőt egy világháború. E nagy háború ötödik évébe lépve, megpróbáljuk csak úgy hevenyészve egy kis bokréta gyűjteni ennek a véres időnek szálló igéit is. Persze teljességéről és rendszrességéről szó sincsen ebben a kis lexikonban, azt rábizzuk egy jövőző Közli Jánosra, aki még akadémikus is lehet ezen a réven. Mi már elcsejtünk ezzel. Hát hadd szóljanak az igék.

Mindent meggondoltam és megfontoltam — mondotta 1914 július végén a népdal Ferenc Jókája, aki azóta már semmit sem gondolva álmodik a kapucinusok kriptájában. *Éljen a háború! Vesszen Szerbia* — zugta az utca a hadüzenet első napjaiban és mikor Jaurés halála után az egész világ háboruja megindult, Izvolszkij (hol van már azóta) kezét vigan dörzsölve jelentette: *Ez az én háborúm!* Bár már csak az övé lenni! És dörgött az ágyú, csattogott a kard, ahogy a háborus költők akkor énekelték. *Ferenc József azt üzenté* ... zengett a budapesti népdal és az itthonmaradt színészek eljátszották háborús já-

tékukat ezen a címen: *Mindnyájunknak el kell menni.*

A harc változó szerencséivel folyt, a magyar világség véres csillaga megint felragyogott, nagy gyászára a magyar anyáknak. *Stabács, Grodek, Krasznik* beirták nevüket a háborús dicsőség fekete könyvébe. *A vörös ördögök* híre világá ment, igaz, a legtöbben a föld alá mentek, elvitte őket a vakmerő harcok fekete angyala. *Lemberg még a mienk!* jelentette szeptember elején hadvezetőségünk, de persze másnap már nem volt a mienk Lemberg. Nem a magyar katonán múlt. Azután jöttek a fekete posták, hol diadalt, hol bajt, de mindig halált és pusztulást jelentettek. Jöttek a *Höljerek*. Nyugaton a *marnei csata* után voltak, keleten *Ursok* neve hangzott fájdalmas ismerősen. *Mire lehullanak a levelek* — vigasztalta a *Kaiser* a német katonákat, akiket *boche* néven gyűlölt akkor Páris. A levelek lehullottak, de a katonák még mindig a *lövészárkokban* várak a rettegett első téli háborút. *Belgrád felséged lábai előtt fekszik*: jelentette napoleoni lendülettel Fábius vezér és nyomban utána *Petár* seregei diadalmasan visszaverték az első büntető hadjáratot. *Ezzel szemben áll Belgrád bevétele* — vigasztalta a gyászolókat Höfer, de bizony az első *fekete karácsony* csak vigasztalanul szomorú volt az érző szíveknek.

1915 a nagy *gorlicei áttörés* esztendeje, de előbb be kellett vennünk *Przemysl* bevételét, tízezer magyar honvéd *halálmarsát* és egy *fekete husvétot*. De jöttek a győzelmek, a szövetséges színeket vigan lengette a nyári szél és még a *sacro egoismo* elvét vallók hűtlensége se tudta ekkor a mérleget az *antant* javára billenteni. Katonáink megismerkedtek a *Doberdóval* és ezt a szörnyű sziklát világhírűvé tették az *Isonzóval* együtt.

A következő esztendőben néha bizony megfordult a hadiszerencse, a *lucki epizód*, meg az oláh betörés megint sok bajt hoztak a fejünkre, *Egyetlen erdélyi akácját se* adtunk oda az ellenségnek, az igaz, de nem is terem arrafelé egyetlen akác sem. A *tigrisek* pedig csakugyan szilaj és elbusult haraggal védtek és meg is szabadították a *kincses Erdélyt*. A német segítség s a német sikerek viszont egyre aktuálisabb kérdésnek tollak előtérbe Naumann kedvenc gondolatát, a *Mitteleurópt*.

Az ezután következő év csak még jobban *mélyítette* ezt a kérdést, amelyik politikai, gazdasági és kulturális tekintetben *sorsdöntő* fontosságú a magyar jövőre nézve. *Stockholm felé* hittel tekintettek a szemek a világ minden részéből 1917-ben, de egy másik város, vagyis inkább *vár* vált el a babért az idén az összes helyek elől,

vánczik a ház kezelésből s hova tovább eljön az idő, hogy minden súlyosabb beteget házon kívül gyógykezelnek. A jobb módúak házon kívüli gyógykezelését eddig — kevés kivétellel — a fővárosi szanatoriumok végzik s majdnem kivétel nélkül az egész országban élhmes magánvállalkozók fényes üzletét képezik. Ragadja a kezdeményezést Árad magához és ezen az ideális helyen építse meg az első városi szanatoriumot olyan formában, hogy az egész délvidék központjává lehessen. Orvosai kiállják tudásból a versenyt sok agyon reklamizált professzorral. Amennyire közegészségügyi szükségletet képezne a szanatorium, éppen úgy, fényes üzletnek is bizonyulna.

A kórháznak a Maros balpartjára való helyezése pénzügyi előnyeit nem is fejtegetem. Benne van ez az átengedendő területek értékének óriási különbségében. Ezen kívül ezzel az elhelyezéssel a villanegyed és a munkásnegyed kérdése is meg lenne oldva. A gazdagok épülő villanegyede segítse hozzá a várost, hogy megépíthesse a munkásoknak munkahelyükhöz közel a maguk nyugodt otthonát. És adhatna itt a város a kórház céljaira nagyobb területet is, hogy az egyes osztályok hosszú időken át minden nehézség nélkül fejleszthetők legyenek. Gondoljanak mindig a jövő nemzedékekre is!

A városok élete nem máról holnapra való. A halandó ember élete rövid, — a városok előtt azonban hosszú századok nehéz küzdelme áll. Az Örök kötelessége, hogy ezekre az elkövetkezendő harcokra erősítsék meg városukat azzal, hogy jövő fejlődése alapjait már most letezzik. Ha millió testük az enyészetbe száll is, hagyják alkotásaikban a jövő nemzedéknek a reájuk való gondolat halhatatlan emlékeit, a melyekből láthatják, hogy az új eszméknek egész világot megbénító harcában, az új korszak véres vajudása közben is, az ő jövőbeli munkájuk megkönnyítésén fáradoztak, s az emberi érzések keresztre feszítése közben is szolgálták az örök haladást!

Ujradí.

Féléves beszámoló.

(Az Aradi Első Takarékpénztár választmányi ülése.)

Nagy koncepciójú közgazdasági tevékenység bontakozott ki abból a félévi jelentésből, a melyet az Aradi Első Takarékpénztár igazgató-választmánya Biró Albert igazgató elnöklésével ma délután megtartott ülésén mutatott be a pénztárat vezérigazgatója, Fejér Gábor királyi tanácsos. Ebből a félévi jelentésből kiderül az, hogy az üzleti viszonyok alakulása következtében beállott nehéz helyzetben is a pénztárat már az első üzleti félévben olyan eredményt mutathat fel, hogy a tiszta nyereség százezer koronával meghaladja azt az eredményt, amelyet a pénztárat a tavalyi üzleti év első felében elért. Annál örvedetesebb ez a fellendülés, mert a mostani egyre fokozódó pénzhiány ugyanacsak nehéz feladatok elé állítja a pénztárat, hogy megfelelő üzleti eredményeket tudjanak elérni.

Új utak és új irányok nyíltak meg a takarékpénztár tevékenységének gazdag mezején, mint azt a vezérigazgató beszámolójából megtudtuk.

Az Aradi Első Takarékpénztár felpozíció gazdasági életünk realitását és komolyságát erősíti, amikor a maga nagy fölkogazdagságával belekapcsolódik a termelő munkába.

A borkereskedelem és szőlőgazdaság terén tette meg az első lépést, amely nagy sikerrel kecsegtet. Két részvénytársaság alakításával szerzett olyan érdekeltiséget, amely úgy a város, mint a környék kereskedelmi és ipari életével van szoros összeköttetésben. Az Aradi Első Borértékesítő Részvénytársaság és az ezzel kapcsolatos Nagykáta szőlőgazdaság részvénytársaság intézet kooperációjával létesült.

Az a bizalom, mely a pénztárat országos nevét és vezetőszeretét a gazdasági élet terén biztosítja, állandóan erősödik, aminek bizonyossága, hogy a vezetőség törekvéseit a nagyközönség nemcsak teljes mértékben méltányolja, hanem dokumentálódik abban is, hogy a betétállomány tíz millió koronával az egész állománynak több, mint 25 százalékaival növekedett az elmúlt félévben. A vezérigazgató joggal

örök éjszakában távozott a hadifogságból. A megmaradt magyarok egy része azóta teli torokkal fújta, hogy: *Ngond meg a gombot!* Ez a nót a leggyászosabb lelki élménye talán az egész háborúnak.

Az új világban pedig új fogalmak és rájuk új nevek támadtak. Bevonultak a történelembe a *negyvenkettesek*, a *Berlák*, a *Taubék*, a *góthák*, a *fekete franciák*, a *színes angolok*, a *dekkolók*, az *annektzionisták*, a *pacifisták*, a *hadimilltomosok*, de legnagyobb számban vannak sajnos, a *hósi halottak* és a *hadiárva*. Vannak, akik le is tűnnek már a történelem színpadáról, például a *kávéházi* és a *hölzendorfi Konrad*, de egyre többet kell beszélni a *fejmunkásokról*, a *jó birókról*, akik cipőtalpalással is foglalkoznak.

A számok is beszélnek, a *milliárdok*, a melyek adósságot jelentenek és a *milliók*, a melyek halált. Ma már mindenki várja (van, aki rettegve) hogy a *hétéves háború* helyett, amelyet egy szellemes *kriegspressequartier*-beli tolnokunk bejelentett, *kitor a világbeke*. Még csak néhány számot jegyzünk föl, mint a babonás álomfejtők szokták: 46. 32. 44. 5. Ezek dicső számok. De legjobban szerezném, ha az 1918 szám azt jelentené, amit Krisztus urunk születésének éve, ha végre, akár Stockholmban, akár Berlinben, akár Betlehemben megszületnék az, amit a *nemzetek várnak*.

mutatott rá meglepéssel arra az örvedetes körülményre, hogy a hadikölcsön jegyzés nemcsak fényes eredménnyel járt, hanem hogy abban igen sok kis ember vett részt, ami annak bizonyítéka, hogy az intézet ügyfeleinek száma tetemesen szaporodott.

A választmánynak nagy számban egybeült tagjai nagy érdeklődéssel és méltánnyal hallgatták meg a vezérigazgató jelentését, azt meglepéssel vették tudomásul és a vezetőségnek az elért eredményekért teljes elismeréssel adóztak.

Minden rokkant munkás kapott helyet.

(Beszámoló Benkert Györggyel.)

Ma a háború ötödik évében különös érdeklődésre tarthat számot az a kérdés, hogy ennek a világtragédiának az áldozatai, a hadirokkantak, megtudják-e saját munkájukkal keresni mindennapi kenyerüket s hogy ebben a törekvésükben kellően segítségükre van-e a hazai társadalom. Nem lehet lekicsinyelni ezt a kérdést, hiszen sajnos elég nagy számmal vannak rokkantak, akik, ha alkalmasakká tehetők produktív munka elvégzésére, ezzel jelentős szolgálatot végeznek a férfüroben erősen megcsappant emberiségnek s egyúttal az államot is nagy kiadásoktól mentik meg.

Hogy kellő felvilágosítást kapjunk, az Aradi Közlöny munkatársa felkereste ma Az Országos Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munkaközvetítőjét, Benkert György tanárt, aki a legrészletesebb tájékoztatást volt szives megadni.

— A rokkant katonák elhelyezése — mondotta Benkert — elég nagy munkával jár. Törekvésünkben és fáradozásunkban sok mindenre tekintettel kell, hogy legyünk. Így figyelembe kell vennünk, hogy a legtöbb rokkant régi mesterségét óhajtja folytatni, ami sokszor lehetetlenség. A hadirokkantak tekintélyes része a földművesek közül kerül ki, akik a nehéz mező munkát nem képesek többé ellátni és az iparosok között is van sok olyan súlyos eset, ami új pálya választását teszi szükségessé. Az ilyeneket külön e célra felállított iskolákba küldjük, ahol kiképzik őket valamely mestersejben. A legtöbb rokkant igen szép eredménnyel végzi el ezt az iskolát.

A már használható rokkantak elhelyezése többnyire könnyen sikerül. Hogy gazdálk meg vannak-e velük elégedve, e célból az első hónap és később a harmadik hónap eltelté után tudakozódó ivatek küldünk szét, amelyekben a következő kérdésekre kell megfellelni: használható-e a rokkant, nem befolyásolja-e testi egészségét a munka, milyen fizetést kap, állandó lesz-e alkalmazása stb. A válasz majdnem mindig kielégítő. Természetes néha érdemtelenről is történik gondoskodás, az ilyenek kel azonban a legszigorubbán járunk el. Aki csak egyszer is becsületbe vágó dolgot követett el, arról véglegesen le vesszük a kezünket. Ilyen eset nagy örömeinkre azonban csak igen ritkán fordul elő.

— A magam részéről a legszebb reménnyel tekintek a jövőbe, hiszem, hogy a rokkantak oly jól meg fognak felelni állásukban, hogy abból a háború után sem fogják kiszorítani az egészségesek.

Ereszt-Litovszk. Innen akart hódító és térítő utjára kelni a bolsevikizmus, de Budapesten Václav Vilmos egyelőre elfiporta. Azóta is történt egy és más, többek között a Piavenál és a Marne-nál, de ezekről és a többiről is, majd beszél még a világtörténelem eleget.

Nagy kelete volt e nagy háborúban (de talán ezután már kevesebb lesz) a különféle jel-szavaknak, amelyekkel, mint a konfettivel, tele-szórták a szörnyű bál rendezői a danse macabre táncolóinak szemét. Győzni fogunk mert győzni kell: hirdették sokáig rendületlenül künn és ben. *Kitartani!* Ezt is hallottuk elégszer. *Idegek dolgo!* Ez is nagyon okosan hangzott. Az utolsó dollár-ról is sokat beszéltek, kivált a *perfid Albionban*, ahogy lord Byron és Werner Sombart (nagyon különböző csengésű nevek) hívják az t a birodalmat, amely egyébként Dickenst, a világ legjobb és legistább szívű költőjét szülte Isten és ember örömeire.

Mit voltak azok a nóták, amelyek leginkább a fülébe másztak ennek a mi boldogtalan nemzedékünknek? Ott ahol a *Dnyeszter vize* zug — énekelték azok, akik többnyire egy *gyerekarcu hadnagy* képével aludtak el és ébredtek fel. *Estére várom a bakamat* — dalolták vigan a minden rendű és rangú szobalányok. *Csak egy éjszaka — zendült föl a keserű harag a költő nyomán a kabardéknak ajkán, de a költő azóta az*

A kormány előtt Mangra Vazul apokrif könyve.

(Goldis László a galád hamisításáról.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: 'A fővárosi politikai körökben nagy feltűnést keltett a Pester Lloydnak az Aradi Közlöny tudósítása alapján megírt cikke, amelyben elmondja, hogy Oroszországban, a hadifogoly magyarországi románok között egy román nyelvű könyvet terjesztettek, amely felhívja a román nemzetiségű katonákat, hogy támogassák testvéreiket és velük egy sorban harcoljanak s amely könyvnek címlapján Mangra Vazul nagyszabasi ersek neve szerepel, mint annak szerzője.

Az Aradi Közlöny budapesti tudósítója arról értesült, hogy a kormány is tudomásul vette ezt az érdekes tényét és az ő felhívására a külügyminisztérium is foglalkozni fog az esettel. Ugy tudjuk, hogy a külügyminisztérium mindent el fog követni, hogy leleplezze az entente-nak ezt a nem első és valószínűleg nem is utolsó kutmérgezési törekvését, amelylyel megfertőzi a hadifogoly magyarországi románoknak a lelket, akik hosszas szenvedések után visszatérve hazájukba azt kell, hogy lássák, hogy érsekük mást hirdet itthon, mint amire ott kint az idegenben tanította őket. Fel kell világosítani ezeket az embereket, hogy azok, akik a távol idegenben jóakaróinak mutatták magukat, *rutul becsapták őket.*

Az ügy valóban európai fórum elé való, mert beletartozik abba a nagyszabású propagandába, amelynek Northcliffe lord az irányi-

tója, amely célul tűzte ki maga elé, megingatni politikai hűségében nemzetiségűinket és megvalósítani a monarchia felbomlását.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetett erről az ügyről Goldis László szentszéki titkárral, aki mint köztudomású tény, politikai ellenlábasa Mangra Vazulnak, de akiről feltételeztük, hogy őszintén és nyíltan fog meggyőződésének kifejezést adni?

Az Aradi Közlöny mai számának cikkéből értesültem először a dologról. Nagy csodálkozással olvastam a cikket s hogy ez általános feltűnést keltett, arra abból következtetek, hogy a nap folyamán már többen felhívtak telefonon és figyelmeztettek az Aradi Közlöny mai számára. Az én véleményem szerint a legközségesebb hamisítással állunk szemben. Bármilyen nagy politikai ellenele vagyok Mangra Vazulnak, bármennyire is nem hiszek az ő politikája célszerűségében, tartozom ennek kijelentésével, mert a legbensőbb meggyőződésem diktálja ezt. Midőn a legnagyobb felháborodással bélyegzem meg a politikai ágensek eme lelketlen munkáját, egyben, mint történész is ki kell jelentenem, hogy nem emlékszem arra, hogy a világtörténelemben valaha is visszaéltek volna valakinek a nevével ilyen módon a tapasztalatlan emberek rovására.

gársága ellen. A közgyűlésnek jogerős határozatával szembehelyezkedni nem szabad. Meg kell kísérelni a versenytárgyalást és ha ez nem vezet eredményre, még mindig van mód arra, hogy a kérdést másként oldjuk meg. De minden különösebb indok nélkül *tanáczmagóriákkal szépen hangzó szociális jelszavakkal előállni* nem szabad, nem pedig akkor, amikor ez a város polgársága rovására történne. Ki kell írni a versenytárgyalást, mert nem ildomos dolog, hogy egy jogerős közgyűlési határozattal szembehelyezkedjünk.

Ezután Kovács Vince kulturtanácsnok szólalt fel. Tíz éve indult meg a mozgalom, mondtotta a tanácsnok, hogy az árvaház élelmezése terén más legyen a rendszer. Végre öt évvel ezelőtt az élelmezést elvállalta a Katolikus Háziasszonyok Szövetsége. Akkor olyan akció is keletkezett, hogy meg kell szüntetni az árvaházat. Persze ez az akció nem vezetett sikerre. Amikor a háború kitört, a város felemelte az árvák ellátási díját s most egy árváért havi 75 koronát fizet. Az ellátás nagyszerű, azt elismeri a városi főorvos és az árvaházi igazgató is. *Szó van arról, hogy a régi állapotot állítsuk vissza és népesítsük be az árvaházat.* Erről most nem lehet szó, mert az árvaház egyes helyiségei szükségesek a polgári leányiskola céljaira. Ő már a tanácsban is szövegelt, hogy a jogerős közgyűlési határozatot respektálni kell. Hétfőn már ki lehet írni a versenytárgyalást, amelynek eredményéről az augusztusi közgyűlésnek jelentést tehetnek. A mai viszonyok között ő sem helyesli a házi kezelést, ám-bár a házi kezelésnek nem elvi ellensége. *Arról pedig szó sem lehet, hogy az árvaházat megszüntessék,* mert az árvaház a polgárság alapítványa, amit tiszteletben kell tartani. Ő maga tudja a legjobban, hogy mit jelent a házi kezelés, hiszen egy internátust élelmez. A hus most ismét megdrágult, megdrágult minden.

— Hát akkor hogy győzik a katolikus háziasszonyok a sok kímélet? *Fordozte Woltek Alajos.*

— Azt is megmondom, válaszolt Kovács Vince. *Magyar Károlyi Gyula grófja fizeti a többi lelet a saját zsebéből.*

Woltek Alajos: Talán még köszönettel is tartozunk a grófnak?

Müller Lajos dr.: Igen, köszönettel. Mert nagy terhet vesz le a vállunkról.

Kneffel Lajos is azon a véleményen van, hogy az árvaházat fenn kell tartani és nem szabad elvonni rendeltetésétől. A város polgársága a maga erkölcsi és anyagi erejéből tartsa fenn az árvaházat és ne szoruljon másokra, mert ez nem méltó Arad város polgárságához. Elsősorban be kell népesíteni az árvaházat s ezt csak úgy lehet elérni, hogy *ki kell onnan helyezni a Cselédotthont.*

Müller Lajos dr.: Ez csak szociális irázis!

Kneffel: Nekem szakember mondotta ezt. Ez a szakember Leitner dr.

Müller dr.: Leitner sem Brohima!

Kneffel: A baj az, hogy az árvaháznak nincsen felelős igazgatója. Az igazgató csak másodrendű személy, mert az árvaházban a katolikus háziasszonyok rendelkeznek és parancsolnak.

Müller dr.: Ez túlzás. Ez rémlátás!

Kneffel helyesli, hogy ha a pályázatot kiírják, de egyúttal azt is szeretné, ha január 1-re felmondanák a katolikus háziasszonyoknak a Cselédotthon bérletét.

Majd Müller Lajos dr. arra kéri a bizottság tagjait, hogy ne gyakoroljanak alaptalan kritikát a katolikus háziasszonyok felett, akik igazán anyai szívvvel gondoskodnak az árvákról.

Végül Varjassy Lajos dr. polgármester szólalt fel és kijelentette, hogy a legnagyobb szükség az árvaházi szervezet módosítása, mert csak ebben az esetben lehetne komolyan foglalkozni az élelmezés házi kezelésének kérdésével. A szociális bizottságnak ez legyen az első feladata.

Ezzel a vita véget ért és a bizottság ki-mondotta, hogy hétfőn kiírja a versenytárgyalást.

VÁROS ÉS MEGYE.

— Az állami kórház ügye. A tanács mai ülésén bemutatta a belügyminiszter leirátát, a melyben értesíti a várost, hogy Aradon állami kórházat szándékozik létesíteni és hogy a város és megye felajánlott támogatását elfogadja. A tanács az ügyet kiadta a tiszt ügyészségnek, hogy az alapítványi kórházak alapítóival szemben tanusítandó eljárásról mondjon véleményt. Azután a város megbízottja tárgyalni fog az Andrányi- és Spitzer-örökösökkel, továbbá a Neuman bárói családdal, akik szóbelileg már beleegyeztek abba, hogy az alapítványi kórházak egy létesítendő állami kórházhoz csatoltassanak.

— A város szervezeti szabályzata. A jövő feladatait előkészítő nagybizottság közigazgatási csoportja múlt hónapban tartott ülésén tárgyalta a város szervezeti szabályzatát és megbízta Bökényi Arisztid árvaszéki ülnököt, hogy az új irányelvek figyelembe vételével készítse el az új tervezetet. A csoport Green Nándor főkapitány elnöklésével ma délután tartott ülésén részletesen tárgyalta az elab-orátumot, amelyet több módosítás után elfogadott.

Civakodás az árvákért, akik nincsenek.

(Két világnézet összefüggése.)

Az árvaházi felügyelő bizottság ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, amely szokatlanul zajos lefolyású volt. Balázs Ferenc árvaházi igazgató bemutatta azt a két indítványát, amelyet a szociális csoport árvaügyi alosztályában terjesztett elő, hogy vagy létesítsen a város új árvaházat, vagy pedig az árvák nevelése továbbra is a jelenlegi árvaházban történjék új rendszer alapján, mert a mostani helyzet már tűrhetetlen. Elmondotta az igazgató, hogy a törvényhatóság már elhatározta, hogy az árvák élelmezésére új versenytárgyalást irjanak ki éppen a szociális csoport javaslata alapján, most pedig ugyanez a csoport azt javasolja, hogy az árvák ellátása 1919. január 1-től kezdve házi kezelésben történjék. Ha ezt elfogadják, úgy kéri, hogy őt és családját mentse fel a házi kezelésben történő étkezés kötelezettsége alól, mert meg akarja kímélni önmagát és családját is attól, hogy avatatlanok talán rosszindulatból, talán túlzott buzgalomból a gyomrukban seperjenek. Ezután számszerű adatok alapján azt igyekezett kimutatni, hogy az élelmezés házi kezelése évi 780 korona ráfizetéssel járna.

Elsőnek Müller Lajos dr. szólalt fel. A közgyűlésnek van egy jogerős határozata, mondtotta, amelynek értelmében az élelmezésre kikellett volna írni a versenytárgyalást. Akkor, amikor a magánháztartások a legnagyobb nehézségekkel küzdenek, nem tartja célszerűnek ha a házi kezelés vesszőparipájára állunk, bármily hangzatosan hirdeti is ennek szükségességét az a szociális bizottság. Amíg nem lesz kedvezőbb a helyzet, amíg a város anyagi helyzete nem javul, amíg az adók olyan magasak, mint most, ilyen újításba belemenni nem más, mint merényletetintézní a város adófizető pol-

Ezt milliók kereset egy borkereskedő ellen.

(Por az elmaradt haszonért.)

A Borüzlet hihetetlen mérete szülhet csak olyan pereket, mint amilyent ma indított meg az aradi bír. törvényszéken Kertész Miksa dr. ügyvéd Grünfeld Adolf nyiregyházi borkereskedő nevében Palkó László pankotai borkereskedő ellen. A beadott keresetben nem kevesebbről, mint két millió 220.000 koronáról van szó. Az üzletet, amelyből ez a szokatlanul nagy összegű per megindult, a következőkben adjuk:

Grünfeld Adolf ez év július elsején 6000 hektoliter bort vásárolt Palkó Lászlótól, literjért nyolc korona 30 fillérért. Időközben, július 10-én a bor ára megközelítette a 12 koronát, úgy, hogy hektoliterenként 370 korona haszon mutatkozott a vevő javára.

A kötlevel szerint a vevőnek a kötlevel átvétele utáni három napon belül 300.000 koronát kell átutálnia az Aradmegyei Takarékpénztárba és újabb 300.000 koronát öt napon belül. Az is benne volt az egyezségben, hogy az eladó a kötlevel átvétele után sürgőnyleg értesíti a vevőt a jóváhagyásáról. Palkó sürgőnyleg felhívta Grünfeldet, hogy utalja át a 300.000 koronát és értesítse annak megtörténtéről az Aradmegyei Takarékpénztárral, amit Grünfeld teljesített is. Átutalta egy nyiregyházi bank útján a 300.000 koronát is.

Július 7-én azonban azt az értesítést kapta Grünfeld Palkótól, hogy nem adja át a bort, mert a pénz nem érkezett meg a kikötött három napon belül Aradra, amely feltétel betartásához Palkó szigorúan ragaszkodik.

Ezzel szemben a felperes azt állítja, hogy neki csak intézkednie kellett az átutalásra három napon belül, amit ő meg is tett s így nem hibás az üzlet felbomlása. Ezért elmaradt haszon címén követeli a két millió 220.000 koronát.

MUVÉSZET.

A 33-as napok.

Négy napos ünnepségek Aradon. — Kik voltak a védnökségek. — A program.

Első nagy gyűlést tartotta tegnap délután 5 órakor a városháza közgyűlési termében az a nagy rendező-bizottság, amely az augusztus 17., 18., 19. és 20-án tartandó „33-as napok” programjának végrehajtására megalakult. Az ülésen Vásárhelyi Janka, az aradi Vöröskereszt Egyesület elnöknője és Königesz Emil alezredes, pótzászálalparancsnok elnökölték. Csaknem teljesen megtelt ez alkalomból a közgyűlési terem, a város társadalmának színe-java jelent meg, hogy felajánlja közreműködését és támogatását a házi ezrednek.

Szűdy Elemér t. hadnagy a gyűlés előadója mindenképp előtt jelentést tett arról, hogy az ünnepségek fővédnökségét Augusztus főhercegasszonyának ajánlották fel. A védnökséget a következő hölgyek és urak vállalták el:

Védnökök: Gr. Hunyady Károlyné, gr. Károlyi Gyuláné, gr. Zelenski Róbertné, Resch Ferencné, dr. Barabás Béláné, Purgly Lászlóné, özv. br. Nopcsa Elekné, ögr. Pallavicini Alfrédné, Königesz Emilné, Vásárhelyi Janka, gr. Uchritz Amadé Emilné, özv. Purgly Lajosné, br. Neuman Alfrédné, Kintzig Jánosné, Schill Józsefné, özv. Éles Árminné, Szakolczay Lajosné, Temer Józsefné, Baross Boriska.

Védnökök: Hess Rudolf gyalogsági tábornok, gr. Zelenski Róbert és gr. Hunyady Károly valóságos belső titkos tanácsosok. Resch Ferenc altábornagy, Károlyi Gyula gróf, Barabás Béla és Purgly László főispánok, Varjassy Lajos polgármester, Schill József alispán, br. Neuman Adolf, br. Neuman Alfréd, Green Nán

dor főkapitány, Lócs Rezső h. polgármester, Majos Zoltán dr. főorvos, Fiedler Imre és Medvey Frigyes őrnagyok, Vigyázó István máv. üzletvezető, Koromzay Frigyes, az Acsev vezérigazgatója, Embey Iván pénzügyigazgató, Ivascu György kapitány.

A négy napos ünnepség általános programjára és beosztására vonatkozólag ezután az előadó az alábbi javaslatot terjesztette elő:

Augusztus 17. szombat:

Déltűn 5 órakor zenés felvonulás a városban keresztül a Marospartra s ott mindárt kezdete a strand ünnepélynek. Konfetti, szerpentin, világposta, szerencsehalászat, sorsjegyárusítás, uszódverseny, regatta, este katonai gyakorlatok fényoszlopokkal és világító pisztolyokkal. Katonazene.

18. vasárnap:

Nagy jótékonysági vásár az Andrassy-téren és a Kulturpalota előtti sátrakban.

Délelőtt 11 órakor hangverseny a Kulturpalota előtt. Ugyanakkor kép- és autogram kiállítás a Kulturpalota kistermében.

Déltűn 4 órakor a 33. gy. e. tiszti csapatnak football mérkőzése.

Este fél 9 órakor Nagy Endre önálló művészi estje a Kulturpalota nagytermében.

Esetleg a szabadban kinó előadás és előkerek.

19. hétfő:

Déltűn 5 órakor tiszti atlétikai verseny a sporttelepen. A rendező és meghívott közönség társasvacsorája a Fehér Kereszt teli kertjében. Kabaré Nagy Endre, Dömötör Ilona, Körmendy Árpád és Garaguly Károly és mások fellépésével.

20. kedd:

Az egész vármegyére kiterjedő gyűlés a Vörös Kereszt Egyesületek által.

Délelőtt 11 órakor kép- és autogramkiállítás a Kulturpalotában. Ugyanott a 33-as sorsjáték húzása.

Déltűn 4 órakor ünnepség a Beross- és Salacz-parkban. Teniszverseny.

Vásárhelyi Janka, dr. Mülek Lajosné, Kara Győző, Szemere Kálmán és Körmendy Árpád felszólalása után a programot változtatlanul elfogadták. Ezután 200 tagú rendező bizottságot küldöttek ki, amelynek névsorát legközelebb közreadjuk.

* **Művész-házasság.** Budapesti teloránja tudósítók: Rátkai Márton és László Juci, a Király-színház népszerű művészei ma a polgármesteri hivatalban házasságot kötöttek.

* **Pintérek estélye.** Amint előre látható volt, zsúfolt házak várják Pintér és Parlagi augusztus 3. és 4-iki színház-estélyeit, amelyen a budapesti Apolló óriás síkert aratott műsor-darabja, a Nagyleszámolás (népfelkelő) énekes háborús moziszekecs és egy kitűnő mulattató fehér kabaré lesz bemutatva. Maga a szekecs is elég lenne, hogy egy mindenképp elsőrangú szórakozásban legyen része közönségünknek, de Pintér-Parlagi és jeles kis gárdája kettős műnőségben akar kitenni magát s így a szekecs mellett még egy pompás fehér kabaré műsorral is szolgál közönségüknek. Mind a két nap, külön-külön kabaré műsor van, melyből kiemeljük az alábbi számokat. Énekek: Lesz még béke a világon. Az ember. Bőzsi ne sirjon, Gyere haza édes párom, Huzzad szét a függőnyt, Ki tud a honvéd flamról? Jaj, de csuda jó dolog... Elesek a krumph fronton. Mit akarnak tőlünk az osztrákok? Doberdói induló, Lakásinség. Színadi apróságok: A két könyvecske, A hadimilliomosok. Az aradi piac. Ilyenek vagytok ti asszonyok. A vasárnap déltűni előadás teljes esti programmal mérsékelt helyárák mellett. Jegyek előre válthatók Scherhag H. és fia cégnél.

* **Arany János ismeretlen sirversel.** H. Fehete Péter nagyszalontai leányiskolai igazgató közlése nyomán, aki buzgó kutatója az Arany-relipviáknak, nyilvánosságra került most Arany eredeti kéziratában egy sirvers, mely a biharmegyei Bartos-család egyik tagjának sírkövére van véve a váradolási-i temetőben. Ebből az alkalomból Kenyeres János huszárkapitány a következő, eddig szintén ismeretlen Arany-verset közli:

Szép virágom ime, elhulla
Ótöd őszén Kenyeres Gyula,
Kicsiny a Te sírod magzatom,
Nem fér bele tenger bánatom.

Ezt a sirverset a költő a szalontai Kenyeres-család egyik korán elhunyt tagjának fejfájára írta, a sírfeliratot a szalontai temető korhadt fejfájáról már régen lemosta az idő és az eső, ma már a vers eredeti kézírata sincs meg, a Kenyeres-család azonban, mely baráti viszonyban volt a költővel, mint Arany János versét őrizi emlékei között.

* **A Modern Kabaré** vasárnap déltűn bemutatja e heti nagyszerű műsorát, melynek keretében színre kerül az Adonáj is. Az a közönség, amely az esti előadásokat nem nézheti meg, bizonyára meg fogja ragadni az alkalmat, hogy ezt a világhírű daljátékot megismerhesse. A mérsékelt helyáru déltűni előadásra a jegyek már csak kevesebb számban vannak. Este a társulat ugyanezt a műsort fogja megismételni és hétfőn pikáns est van, melyre nagyban készülnek a társulat tagjai.

Károlyi Gyula gróf a választójogról.

(A főrendiház bizottsága elfogadta a törvényjavaslatot.)

Budapesti telefonálja tudósítók: A főrendiház ad hoc-bizottsága ma tárgyalta a választójogi javaslatot. Berzeviczy Albert elnök utalt arra amérsékelt feladatra, amely a főrendiházra vár, miután a képviselőházban már minden eszmét kicseréltek. A képviselőház ezzel megőnyvitette a főrendiház feladatát. Szükséges, hogy a választójogi törvényjavaslatot elintézzék és helyet engedjenek a többi szociális feladat elintézésére.

Juhász Andor előadó ismertette a törvényjavaslatot és elfogadásra ajánlotta. Ezután vita indult meg.

Majláth József gróf magáévá tette az előadó javaslatát és azt indítványozta, hogy a törvényjavaslatot minden módosítás nélkül fogadják el.

Szmeccsányi Lajos egri érsek kevesli azokat a védőszókat, amelyeket a jogkiterjesztés ellen a nemzeti állam biztosítása céljából felállítottak. Kifogásolja, hogy a javaslatot nem honoralja a nemzeti nyelv követelményit.

Plósz Sándor szükségesnek taraja, hogy a nők választójogot kapjanak.

Károlyi Gyula gróf kíváncsnak tartja, hogy ezt a nagy bordonjű és nagy port felvert kérdést minél előbb és pedig a legnagyobb könnyűséggel leintézzék, hogy végre lekerüljön a napirendről. A választójog nem egyéni jog, hanem alkotmányos kötelesség és ebből a szempontból éppen olyan kulturális és szellemi szelekciót kell eszközölni, mint amilyen fizika szelekció történik az állampolgárok fegyveres katonai kötelezettsége szempontjából. Ez a javaslat intenciója is. A szelekció szempontjából az első és legfontosabb kellék az államnyelv girása.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol a vita során elhangzottakra. Kijelenti, hogy a meggyőzés álláspontjára helyezkedett, noha az a meggyőződése, hogy a kérdés csak akkor kerülhet nyugvópontba, ha a jogkiterjesztés szélesebb alapokon történik. De magasabb politikai érdek követeli, hogy ez a legégetőbb kérdés legalább egyelőre lekerüljön a napirendről.

Ezután hosszasan megokolja a javaslat intézkedéseit és kijelenti, hogy lelkes híve a nők választójogának, mert szükségesnek tartja azt. A képviselőház többsége azonban elvetette és nem volna helyes ezt a kérdést ismét napirendre hozni, mert akkor tárgyalások indulnának meg a törvényhozás két háza között.

A bizottság ezután a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Megállott a francia offenzíva.

(A németek tartják vonalukat Soissons és Reims között.)

Berlin, július 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: Rupprecht trónörökös hadserege: A harci tevékenység sok helyütt feléldt és az éjszaka folyamán különösen a Scarpe két oldalán fokozódott az angol gyalogság sikertelen támadásaival kapcsolatban.

A német trónörökös hadserege: A Soissons és Rheims közötti harcvonalon tegnap a harci tevékenységben további észrevehető ellanyhulás állott be. A Champagne-ban Perthes két oldalán francia részleges támadásokat visszautasítottunk.

Albrecht herceg hadserege: A Vogézákban és a Sundgauban sikeres felderítő előretörések. Ludendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Londonból jelentik: Maurice tábornok a Daily Chronicle-ban szembeszáll azzal a véleményvel, hogy a németek a Soissons—Fismes—Rheims-vonalra fognak visszavonulni. Az utóbbi napok harcai arról tanuskodnak, — írja a tábornok — hogy a németek védeni akarják mostani vonalaikat, amire véleménye szerint, képesek is. Az ellenség nem vonul előbb önként vissza, míg meg nem csinálja az új Hindenburg-vonalat, hogy visszavonuló csapatait ott elhelyezhesse, vagy pedig a míg másutt valami sikert nem ért el, hogy azzal a visszavonulás morális hatását ellensúlyozhassa.

Rotterdamból jelentik: A Reuter-ügynökségnek a francia hadseregnél levő tudósítója táviratozza: A németek megerősítették vonalaikat és erős ellentámadásokat indítanak az Ourcq-tól Vigny-ig terjedő zsákformájú front minden részén.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökségnek a francia harctéren levő különtudósítója július 24-iki kelettel a következőket táviratozza: Tegnap délután a németek megerősítették vonalukat és határozott ellentámadásba mentek át az Ourcq-tól Vignyig terjedő egész fronton. Ezek az ellentámadások keleti, nyugati és déli irányban folynak. A német hadvezetőség nyilvánvalóan elhatározta, hogy helyt áll és nem vonul vissza. Ourcq-tól délre a németek

délkeleti irányban intéztek támadást a tournellesi erdő ellen és a Bauverdes-Charme-vonalon. A támadások és ellentámadások igen hevesek és igen sűrűn követik egymást. Ezen a területen az ellenség nagy erővel támadott a vrignyi erdőnél levő angol vonalak ellen.

Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung katonai munkatársa megállapítja, hogy valami egészen újszerű dolog előtt állunk. Soissons és Rheims között az állóharc közepette mozgó harc folyik. Ezért azt hiszem, — írja a katonai szakértő — hogy ez a csata döntéssel, — bár esetleg csak elődöntéssel fog végződni, mert a mozgó harc nem végződhetik döntetlenül, kell, hogy legyen benne győző és legyőzött. Azután utal a német csapatok nagyobb egységére, a vezetés nagyobb ügyességére és arra, hogy a német vezetés megbízhat az alantasak feltétlen figyelmében, míg Foch csapatai nem annyira egységesek és ez magyarázza meg csaknem zárt tömegben intézett támadásait, a melyeknek szükségképpen óriási veszteségekkel kell járniuk. A harcnak, amely nyugaton kifejlődött, egyelőre még mindig felőrlő csata jellege van. Döntést azonban csak a támadásban lehet keresni. A tömegek felőrlése a mostani csatában olyan nagygyá válhatik, hogy az Aisne és Marne közötti események elődöntéssé fejlődhetnek s ebben az esetben kilátás nyílnék a rettenetes háború befejezésére.

teszünk nekik, amikor a miekkébbi békét sürgetjük! Az ő bőrüket, az ő profitjukat segítünk menteni. Minél tovább tart ez az állapot, minél több robbanó elem gyűl a proletárság lelkébe, ezóval, minél később csinálnak békét, annál nagyobb lesz az erupció, mely elsöpri őket. A francia polgári társadalom nagyon megértetlenül viselkedik a mi küzdelmünkkel szemben. Pedig így vesztébe rohan, mert a proletárság sem fogja annakidején kimélni.

Rappaport végül a francia békecélokat fejtegeti.

Párisból jelentik: Az amerikai szociálisták küldöttsége John Spago vezetése alatt ma Párisba érkezett. Spago a Nieuwe Rotterdamsche Courant párisi tudósítójának a következőket mondotta:

— Azért jöttünk Párisba, hogy az entente-szociálisták között szövetséget létesítsünk a háborúnak a győzelmes befejezéséig való folytatására. Clemenceau fogadni fog bennünket. Mi amerikaiak csakis a háborúra gondolunk, el akarjuk dönteni a háborút. Politikánk ugyanaz, mint Thomas és negyven hívének politikája: a háborút és a végső győzelmet mindenek fölé helyezzük. Meg akarjuk kísérelni, hogy Kerecskától megtudjuk, melyek a legjobb eszközök az oroszországi intervencióra.

Az amerikai küldöttség Oroszországba is el fog utazni.

ARADI PANASZOK

A van, de nincs tejeskoosi.

Igen tisztelt szerkesztő uram! Körülbelül 5—6 héttel ezelőtt fölkerestek többen azok közül, akik a várostól tejet kapnak, hogy eszközöl-ném ki, hogy a tejet megkaphassák itt valamely nekik közelebb levő külvárosi üzletben, ahova gyermekeiket is elküldhetik vagy ők maguknak is kis időbe kerül annak elvitele.

Elementem Lócs Rezső h. polgármester urhoz, elmondottam és térképen illusztráltam, hogy a külváros lakóinak hova és mily távolságra kell felmenni minden reggel a tejadagért. Pld.: Legelősor, Miklós, Mihály-utca lakóinak cirka másfél órába kerül oda-vissza az út, ha nem kell várakozniuk. (Tél meg a cipőhiány! Kellemes ut! Kétem, szíveskedjék ezt megváltoztatni és a meg-levő kiosztó üzletektől nagy távolságra levő körületekbe létesíteni tejlerakatot. A h. polgármester ur a legjobb indulattal fogadta a kérést s utasított Brasch tejesarnok tulajdonos urhoz, hogy az ő dolga, hol adatja ki a tejet.

Ez azonban hallani sem akart a mostani kiosztó helyek szaporításáról. Azzal érvelt, hogy a városnak nincsen kocsija, sem embere, mely a tejet ily távolságra, mint Sárkut Domokos-utca és Urban Iván-utca elvigye a tejesarnoktól stb., stb. Ez az egy mentség, ami némileg elfogadható lett volna, bár ha így állna is a helyzet, kicsi jó-akarattal segíteni lehet!

De nem így áll a bál! Van Aradnak, illetve a közellátási vállalatnak elég kocsija! Közelünkben lakik a közellátás Róna nevű raktárnoka (távolabb, hova az egyik tellerakatot kérték) minden reggel a város kocsija hozza haza a tejet, sőt naponta legalább kétszer-háromszor jön apróbb-cseprőbb csomagokkal.

A mai esetnek tanúi voltak dr. Hecht Arnold főorvos ur és Virág István ny. városi gépész felesége is.

Igen tisztelt szerkesztő uram! A fentebbieket azért mondtam el, ha egy raktárnok részére van a közellátási vállalatnak kocsija a napi 2—3 liter tejet hazaszállítani, akkor legyen 250—300 család részére is közelebb helyre tejes tejes tisztelttel Ficzog Aranka.

Felhívás béketárgyalásra.

(Henderson beszéde. — Az angol alsóház béke-manifesztuma.)

Berlinből jelentik: Henderson beszédét monddt Oldhamban. Részletesen kifejtette, hogy miért kell a népek ligájának magában foglalnia nemcsak a semlegeseket, hanem az összes hadviselőket is. Olyan nemzetközi atmoszférát kell teremteni, — mondotta — amelyben könnyen el lehet simítani a nemzetek között felmerült viszályokat. Henderson felszólította Lord-Georget, hogy egy semleges bizottság közvetítésével kezdjen tárgyalásokat Németországgal. Illeten előzetes tárgyalás nem kömé meg az angol kormányt és mégis megegyezésre vezethetne.

Rotterdamból jelentik: A Daily News parlamenti tudósítója jelenti, hogy tegnap az alsóházban Smith képviselő manifesztumot terjesztett elő a háború alatti és háború utáni politikáról, amelyet el is fogadtak. A manifesztum kijelenti, hogy a jövőben bekövetkező békeajánlatnál Belgium minden feltétel nélküli visszavonását és az eredeti becsületbeli kötelezettségek megtartását kell követelni, amelyekkel Anglia a háborúba vonult. A manifesztum apellál a szövetségesekre, hogy a birodalmi kedvezményes vámokra vonatkozó tükös szerződéseket és egyezségeket revidálják és ügyhezteszteti a radikálisokat arra, hogy az a védelmi rendszer, amelyre a kormány elhatározta magát, megsemmisítene minden törekvést: a népek szövetségére vonatkozólag.

Hontrey indítványára, amelyet Smith is támogatott, határozati javaslatot fogadtak el, melyben tiltakoznak a kormány ama határozata ellen, hogy a háború után kedvezményes vámokat léptethessenek életbe és felszólítják a radikálisokat, hogy csatlakozzanak a tiltakozáshoz. A manifesztum azonkívül követeli, hogy a keresztény egyházak, a munkásság, a szociálisták, a női egyesületek és más testületek elismert képviselői engedélyt kapjanak arra, hogy az ellenséges országok hasonló képviselőivel összejöhessenek abból a célból, hogy a nélkül, hogy kormányukat megkötnék, fokozatosan feltételeket dolgozzanak ki, amelyek azután egy konferencia alapjául szolgálnának.

Berlinből jelentik: Rappaport francia szociálista képviselő, akit nemrég bocsátottak el vizsgálati börtönéből, ahová Bouchardon kapitány jóvoltából azzal a váddal került, hogy Caillaux, Malvy és a többi defattista üzelmait támogatta, cikket írt a Journal du Peuple-be. Ebben arra a kérdésre felel, vajjon a francia szociálisták megteremthetik-e az európai békét, Rappaport ezt írja:

— Közvetlenül nem mi csináljuk meg, szociálisták, mert a kormány nem a mi kezünkben van De a mi munkánk szorítja a kormányokat arra, hogy a békét keressék. Egyelőre nincs ehhez más eszközünk, mint a folytonos agitáció, a néplelek nevelése, a békehangulat előkészítése.

A polgári társadalom ezért bennünket a haza ellenségeinek tekint. Ha tudnák a polgári politika vezetői, hogy mi mekkora szíveséget

HIREK.

Börtönre és rangvesztésre ítélt ezredorvos.

(Katonaeorvos nem fogadhat el ajándékot.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A legfelsőbb honvéd törvényszék négy napig tárgyalta Lehner Jakab dr. honvéd ezredorvos, a soproni honvéd kerület egészségügyi főnökének bűnpörét. Lehner ellen névtelen feljelentésre a katonai ügyészség a hadsereg ellen elkövetett bűntény miatt emelt vádat. Vádat emelt az ügyészség még Radó Gusztáv ápoló és Koch Samu tisztiszolga ellen is, akik nagyobb összegeket csaltak ki azzal, hogy ők mindent el tudnak intézni, szabadságot és könnyű szolgálatot eszközölhetnek ki. Vádat emelt az ügyészség az ezredorvos ellen azért is, mert ajándékokat fogadott el.

A pozsonyi honvéd hadosztálybíróság az ezredorvost hivatalos hatalommal visszaélés és tiltott ajándékok elfogadása miatt rangvesztésre és egy évi súlyos börtönre, a két katonát pedig több hónapi börtönre ítélte. A legfelsőbb honvéd bíróság négy napig tárgyalás után a hadosztálybíróság ítéletét feloldotta és helyet adva a semmisségi panaszoknak, csupán a tiltott ajándékok elfogadásában mondotta ki bűnösnek az ezredorvost, akit ezért ezredorvosi rangjának elvesztésére, a hadsereg kötelékéből való eltávolításra és egy évi börtönre ítélte. A büntetést a hosszú vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette és az ezredorvost szabadlábra helyezték. A betegápoló és tisztiszolga büntetését a legfelsőbb bíróság helybenhagyta.

— Gál Sándor Erdély rekonstrukciójáról. Budapestről telefonálja tudósítónk: Gál Sándor belügyi államtitkár ma nyilatkozott Erdély rekonstrukciójáról és kijelentette, hogy az erdélyi lakosság kártalanításával és a feldúlt falvak helyreállításával foglalkozik. A falvak újjáépítése hamarosan meg is kezdődik és ő leutazik Erdélybe, hogy a helyszínen megvizsgálja a szükségleteket. Reméli, hogy a rekonstrukció gyorsan fog menni. A közigazgatási reformjáról az államtitkár kijelentette, hogy erre csak akkor kerülhet sor, ha az államrendőrséget államossították és a közigazgatási tisztviselők tulterhelését megszüntetik. Nincs azonban kizárva, hogy még ebben az évben sor kerül a reformra.

— Beck Lajos kilépett a Károlyi-pártból. Budapestről jelentik: Beck Lajos dr. volt államtitkár levelet intézett a 48-as függetlenségi párt elnökéhez, Károlyi Mihály grófhoz, melyben a pártból való kilépését jelentette be. A Károlyi-pártban úgy tudják, hogy Beck kilépésének oka nem politikai természetűek. Beck Lajos, mint ismeretes, Károlyi Mihály bizalmas barátai közé tartozott és azóta tagja volt a függetlenségi pártnak.

— Eljegyzés. Horváth Ferenc, a Martinyár osztályvezető-mérnöke eljegyezte Szűcs Jolánt.

— A Széchenyi gőzmalom építési engedélye. A mai tanácsülés foglalkozott a kapitányi hivatal átiratával, melynek értelmében a Széchenyi-gőzmalom engedélyt kapott, hogy leégett épületei felé repülőtetőt építhessen. A tanács a kapitányi hivatal határozatát tudomásul vette.

— Házasság. Papp Liza operaénekesnő, Papp György gimn. tanár leánya és Ponovics Kornél dr. tart. főorvos házasságot kötöttek.

— A rokkantak bódéja. A Hadigondozó Hivatal a napokban átiratot intézett a városhoz és bejelentette, hogy a város főterén négy sátozott szándékozik felállítani, amelyeket hadirokkant katonáknak, esetleg hadiözvegynek bérbeadna. Az elárulító bódék elég csinos alkotmányok és ezért a főutcákon fel lehet állítani, mert teljesen beleilleszkednek a főutca forgalmának élénkségébe. A Hadigondozó Hivatal tiz évi időtartamra kéri az elárulító bódék fennállásának jogát és hajlandó minden bódé után évi 400 korona bért fizetni. A ma délelőtti tanácsülés foglalkozott ezzel a beadvánnyal és elhatározta a kérelem teljesítését. A bódék helyét a főkapitány fogja kijelölni.

— Az elrekvirált harangok ára. A femesvári katonai parancsnokság Arad városának 1440 koronát utalt ki, a beszédett harangok ára fejében. Ezt az összeget kiutalták majd annak az egyháznak, amelynek templomából a harangokat eltávolították.

— A ruharendelet. Budapestről jelentik: Több napi tanácskozás után tegnap végre befejezték a ruharendelet tervezetének tárgyalását. A tanácskozás során a legelterjedtebb nézetek merültek fel és különösen a körül folty a vita, hogy az ócska ruhák beszolgáltatása miként történjék, kötelező legyen-e és hogy elfogadják-e azt a követelést, hogy új ruhát csakis egy rend régi ruha beszolgáltatása ellenében adjanak. Nagy vita volt az ugynevezett luxuscikkek körül is. A tanácskozáson elhangzott felszólalások után valószínű, hogy a miniszter a női ruházatkódás szempontjából fontos seelyem- és bársonyanyagokat is a rendelet hatáskörébe fogja utalni. A lefoglalt tervezet most a miniszter elé kerül és remélhető, hogy a már amúgy is megkésztet rendelet néhány héten belül el is fog készülni. Minthogy a rendelet azonnal végre kell hajtani. Maly Ferenc dr. textilügyi meghatalmazott, átszervezte a Nép-ruházati Bizottságot, a melynek élére, mint vezérigazgatót, Veres Emilt, az eddigi ügyvezető igazgatót nevezte ki. Az átszervezésről kapcsolatban Gellért Áron dr. eddigi főtitkár az igazgatói címet és Engelmann Géza dr. titkár a főtitkári címet kapta.

— A telekértékdado befizetése. A telekértékdado végrehajtása tárgyában határozatot hozott a tanács, melynek értelmében azon egyénektől, akik tizenöt nap alatt a rájuk kivetett telekértékdado miatt felebezésüket be nem jelentették, a határozat jogerős lévén, az adó befizetése már meg is kezdődik.

— Az aradi szocialisták alapszabályai. Az aradi szociáldemokrata párt választmányja legutóbb elkészítette alapszabályait és azt benyújtotta a városi tanácsnak jóváhagyás és a minisztériumba való fölterjesztés végett. A városi tanács kiadta az ügyet a kapitányi hivatalnak, amely több pontot kifogásolt. Tárgyalni kezdtek és a kapitányi hivatal és a szocialista vezetőség között létrejött a meg egyezés. A mai napon a főkapitány felírt a tanácshoz, melyben kijelenti, hogy az ellentétek eloszlottak és kéri, hogy az alapszabályokat pártokilag terjesszék a minisztérium elé.

— Az új lisztárak. A változó gabona árakra való tekintettel a liszt, kenyér és korpá maximális árát 1918. július hó 29-től kezdve Aradon a fogyasztók részére a következőkben állapították meg: Tészta liszt (nullás liszt) 3.20 kor., főző liszt 1. — kor., Kenyér liszt —.64 fill., barna kenyér (tisztán kenyér lisztből) —.74 fill., fehér kenyér (főző lisztből) 11.04 kor. kgr.-kint Kenyér sütés díja 3 kgr.-mon felül nagyságban 24 fillér kgr.-kint. Lőcs Rezső, helyettes polgármester.

— A gödöllői gyilkosság. Megirtuk részletesen, miképpen lőtte le Gronszki Jánosné férjét, Gronszki János turókereskedőt és annak szeretőjét, Repp Jánosnét. A gödöllői gyilkos asszonyt tudvalevően a vizsgálóbíró szándékos emberölés büntette miatt letartóztatta. Az asszony vallomásának ellenőrzésére a pest vidéki ügyészség helyszíni szemle tartását rendelte el és csütörtök délután Karai Pál vizsgálóbíró, Auer György dr. ügyész, valamint Gronszkiné egy ör kíséretében és védőjével, Blauner Mór dr.-ral kiszálltak Mária-Besnyőre. Ott a vizsgálóbíró befogatott az orosz fogolylyal és ugyanolyan lépésben, mint az a gyilkosság éjszakáján történt, hajtattak a kocsival. Megállapították, hogy a lakástól öt kilométernyire történt a gyilkosság és az ut kiméréséből, a melyen az asszony mezitláb végigszaladt, konstatálták, hogy Gronszkiné vallomása megfelel a valóságnak. A kiszállítás után jegyzőkönyvet vettek fel, majd a kilenc óras vonattal visszautaztak Budapestre.

— Az aradi újságíró egyesület parkünnepélye. Augusztus 4-ke felelhetetlen színes, kedves és hangulatos változatosságával azt akarja dokumentálni, hogy az aradi társadalom értékeli és megbecsüli azt a nehéz, lelket és testet őrő munkát, amelyet az aradi újságírók végeznek a közönség érdekében. Ezen a napon százféle ötlet és gondolat ölt testet, hogy könnyed, mulatságos formában vonzza, szórakoztassa a Baros-park hűs fái alatt, a sokféle sátor körül, a mérhetetlen kényelmű tárka tömegében azokat, akik ebben a szomorú időben egy fél napra azért hagyják otthon a bánatot, hogy a maguk kedvére és egy jóteknony cél érdekében áldozzanak annyit, amennyiben ma egy jobbajta szivar kerül. Olcsó, két koronás belépti díj mellett rendezik az újságíró egyesület a parkünnepélyt, mert azt akarja, hogy mindenki ott legyen és mindenki részesüljön abban, ami szem és szájnak ingere. Délután folyamán a pezsgős, sörös, virsthis, cukrász és konfettis sátrak nyújtanak vidulást, vígságot, nyílt színpadon meglepetés számba menő művészi nivón álló produkciók gyönyörködtenek, míg este a Maroson kifestik egy olyan látványosság, amelyről csak annyit mondhatunk ezuttal, hogy frappáns, színes és gyönyörű lesz.

— Halálozás. Herczeg Márton aradi kereskedő súlyos csapás érte. Édesanyja, özv. Herczeg Adolfné ma éjjel fél tizenkettőkor 86 éves korában végelgyengülésben elhunyt. Temetése hétfőn délután lesz az izraelita temető halottas házából.

— Budapestben esik. Fülledt, tikasztó meleg fekdte meg ma délután Aradot. Az esőnek egyik legbiztosabb előjele. Budapestről telefonálja tudósítónk, hogy ott ma délutántól kezdve jó kiadós eső esik. Ha a régi megfigyelés bevalik, akkor az eső holnapra Aradon lehet.

— Tilos a kivándorlás. A kormány a férfi személyek kivándorlásának eltiltásáról szóló kormányrendelet érvényét további egy évre meghosszabbította.

— Új rend a budapesti villamosokon. Budapestről telefonálja tudósítónk: A főkapitány holnaptól kezdve új rendet léptetett életbe a villamos vasutakon. A közönség az új rend értelmében csak a hátsó perrónon szállhat fel, a leszállás pedig az első perrónon történik.

— Öngyilkosság a kávéház terraszán. Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma reggel elegánsan öltözött szőke fiatalember ült le a Balaton-kávéház terraszán. Megreggelizett, majd lapokat kért és nagyon sokáig olvasott. Egyszerre fél 12 órakor gyors mozdulattal revolvert rántott, mellének szegezte és elsütötte. Oly gyorsan történt mindez, hogy a mellette ülő vendég, aki észrevette a revolvért, megragadta a karját, de nem sikerült megakadályozni az öngyilkosságot. A fiatalember, aki azonnal meghalt, Lieber Jenő Aladár honvédtávirtdász katoná, akinek ma járt le a szabadsága.

— Árdragító cipész. Mánya Demeter cipész Barta Benjámin tisztviselőnek egy cipősarok javításért 12 koronát számított fel. Barta mikor kijelentette, hogy 12 korona sok ezért és nem fizeti ki, a cipész kijelentette, hogy a cipőt nem adja ki. Barta feljelentésére ma tartott tárgyalást Szilágyi László dr. rendőri bűntető bíró. Megállapítást nyert, hogy a sarok javításért legfeljebb nyolc koronát kérhetett volna. Mivel az árdragítás beigazalódott, Mányát 100 korna fő- és 50 korona mellékbüntetésre ítélte a rendőrbíró. Mánya az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

— Keresk. szakoktatás. Könyvelés, gépés és gyorsírás, számtan stb. Beiratkozás Gyors- és gépiróiskola Lázár Vilmos-n. 2.

— Megölte a fia feleségét. Budapesti telefonálja tudósítónk: Karlovics István 58 éves mesterember már régen viszályban állt fia feleségével, Stefán Juliával. Ma reggel Karlovics egy reszelővel megpróbálta menyét és háromszor mellbe szúrta. Az asszonyt haldokolva kórházba szállították. Karlovics ezután elrejtőzött a pincében, ahol felakasztotta magát és meghalt. A részére levelet írtak hátra, amelyben azt írja, hogy azért ölte meg a menyét, mert állandóan bántalmazta őt.

— Az egrí színházi botrány. Egerből jelentik: Darrigó Kornél becsületsértés és könnyű testi sértés miatt az egrí járásbírósnál feljelentette Korla Sándort, Faragó Sándort, Szendrő Gyulát és Adamcsó János diszketestert. Csütörtök délelőtti tizenegy órakor volt az első tárgyalás Szikszay Gyula járásbíró előtt. A tárgyalóterem zsúfolásig megtelt közönséggel, a tárgyalást azonban el kellett halasztani, mert csak a panaszos Darrigó jelent meg. A vádlottak ügyvédje bejelentette, hogy ügyfelei azért nem jelenhettek meg a tárgyaláson, mert szerződötetésük ügyében sürgősen el kellett utazniuk. Szikszay járásbíró az új határnapot augusztus 15-ére tűzte ki s arra a vádlottakat elővezetés terhé mellett idézte meg.

— Inzultálják a tennisezőket. A tenniszért rajongó fiatal leányoknak és az őket követő fiatal embereknek nap-nap mellett kellemetlen ségeket okoznak a mindinkább vakmerőbb suhancok, akik különösen a városligetben szeretnek tanyázni. Nagyon sok uricsalád jár ki délután, akiket ezek az éretlen és rosszindulatú gyerkőcök a legdurvább és legilletlenebb módon inzultálnak. A fiatal embereknek pedig, a kik rendre próbálják őket utasítani, hasonló módon visszafelelesnek, sőt, ha többen vannak és érzik számbeli túlsúlyukat, tetteleg is inzultálnak. A városligeti tennisezők most küldöttséget akarnak Greén Nándor főkapitányhoz meneszteni, hogy legalább egy rendőrt küldjenek ki a városligetbe, ezeknek a kétes elemeknek a távoztatására.

— Leleplezett árdragió lisztcsempészek. Budapesti telefonálja tudósítónk: A hatodik kerületi rendőrség detektívjei, megtudták, hogy özv. Fischer Zsigmondné Vasvári Pál-utcai lakásán kenyereket és lisztet ad el a bécsieknek. A detektívek el is fogták két bécsi embert, akik tizenegy kenyeret és tizenhárom kiló lisztet akartak elszállítani. Kiderült, hogy a bécsiek a liszt kilóját 13 koronáért vásárolták. A rendőrbírószág özv. Fischernét 3 havi elzárásra ítélte. Szirácz Ferenc péket pedig, akitől az asszony, tíz koronáért vásárolta a liszt kilóját, 2 havi elzárásra és 10.000 korona pénzbírságra, a két osztrákot pedig 2 napi elzárásra és elitoloncolásra ítélte. A detektívek felmentek az asszony lakására, ahol egy Fülöp Lázár nevű népielkelő katonát találtak. A detektívek a szobában csomagokba rejtve 14 pár új cipőt, azonkívül nagy mennyiségű harisnyát, szallagot és csipkét találtak. Kiderült, hogy Fülöp a csepeli töltegyárba van beosztva, de már hónapok óta van távol és azt az időt üzérkedésre használja. Minthogy hosszadalmas távozás nem más, mint szökés, átadták a katonai rendőrségnek.

— Rendőri hírek. Mrják Todor orosz fogoly ma panaszt tett a rendőrségen, hogy valaki álmában lehuzta ruháját, bakancsát és ellopta sapkájába rejtett 150 koronáját. A katonarendőrség ma elfogta a tettest Karpangó Sergej orosz fogoly személtvében, akinél az elloptott holmikat meg is találták. Karpangót visszaküldik a fogolytáborba. — Bing és Löbl borkereskedő egyik alkalmazottja ma panaszt tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes az udvar felől ablakon bemászott a borpincébe és onnan 1100 korona értékű pálinkát lopott el. A nyomozást megindították.

— A Kölcsey-Egyesület hétfőn délután 3 órakor a Kulturpalota könyvtárában rendkívüli közgyűlést tart, melyre ezúton hívja meg a tagokat az elnökség.

— A bérkocsisok nem mennek tűzhöz. Tegnapelőtt két tűz volt Aradon délután. Mindkettő három órakor és mindkettő a város külön böző pontjain. Az egyik tűz Csáka erdő alatt volt, ahol az első jelentések szerint szalmakazlak égtek, a másik a repülő terezen volt, ahonnan szintén nagyobb tüzet jeleztek. A rendőrségnek minden tüzesetnél ott kell lennie. Ebben az esetben is az egyik öreg rendőr elszaladt kocsiját, mert a rendőrségnek nincs állandó kocsija. A kocsisok a standon azonban külön böző kifogásokkal lerázták az öreg rendőrt.

— Én etetek! Nekem rögtön fuvarom lesz. En most jöttem fuvarból és ehhez hasonló naiv kifogásokat mondtak.

Az ügyeletes rendőrtiszt zavarban volt, neki ott kell lenni a tűznél és nincs kocsija. Végre találtak két katonai lovat, amelyek azonban oly lassan mentek, hogy a Neuman-gyárnál találkoztak a visszafelé jövő tűzoltókkal. A rendőrség a tűznél ott sem volt, mert az ügyeletes rendőrtiszt nem kapott kocsit, hogy kimenjen. Tudomásunk szerint a rendőrségnek teljesen felszerelt autója van. Csak benzine nincs. Benzint ellenben, akár hány autótulajdonos tud szerezni, csak éppen Arad városát nem a rendőrség autója részére. Arról, hogy egy szerencsétlenségnek mi jelelt a rendőrség és az orvos távollmaradása, felesleges beszélnünk. Hasonló esetek elkerülésére a legsürgősebben kell tehát benzint szerezni.

— Liszt kiosztás. Értesitem a közönséget, hogy ez alkalommal az elmaradt 8. és jelenleg esedékes 10. számú liszt szelvények váltottak be. A hol a 8. számú szelvény már beváltatott, ott a 9. és 10. számú szelvények kerülnek beváltásra. Ezen kettős adag 25 dgr. tézta, 50 dkg. főző és 165 dkg. kenyér lisztből áll s a kettős adag eladási ára 236 fillér. Papirzacskóért a kereskedő 8 fillért számíthat fel adagonként. Felhívom a kereskedőket, hogy utalványaik kiváltása végett az I., II., III. kerületbeliek hétfőn folyó hó 29-én, a IV., V., VI., VII. kerületbeliek kedden, folyó hó 30-án, a VIII., IX., XI., XII. kerületbeliek szerdán, folyó hó 31-én, a pékek csütörtökön, augusztus elsején a közéleti mezési hivatalnál jelentkezzenek. Figyelem: tetem a kereskedőket, hogy a liszt átvételéhez szükséges kettős számú üres zsákokat hozzák magukkal. A közéleti mezési és közellátási hivatal vezetője.

— Plébánosból — káplán. Ez is a nagyobb ritkaságok közé tartozik és ezt a ritkaságot Zichy Gyula gróf v. b. t. t. megyés püspök produkálta, amidőn legújabb körlevelével Budavich Vince harci (Tolnamegye) plébános-adminisztrátort plébánosi állásától elhelvezte egy másik hitközségbe segédlelkésznek. Ennek a szokatlan elhelyezésnek a hisztorikuma az, hogy az említett lelkész kissé erősebb lendületű egyéniség, akinek nem csak a plébániája volt harci, hanem az ő lelke is és bizony megtörtént, hogy a kitűnő bácskat bunyevác vérrel a kelletténél erősebben fölpezsdült benne.

— Könyvtárakat hanglogyokat vesz Kermel.

— Ingyenes kereskedelem és inari munka közvetítés. Az aradi hatósági munkaközvetítő (Szent István-u. 2. sz.) heti kimutatása szerint foglalkozást kaphatnak géplakatos, tűzikovácsok, bádigos, vasesztergályos, kádár, asztalos, kerékgyártó, ács, építési munkavezető, egyenruhaszabó, borbély, mérlegképes könyvelő, kocsis és hírlapelárusító, továbbá pék, asztalos, kárpitos és kéményseprő tanulók; foglalkozást keresnek pincemester v. kertész, gőz és motorcséplőgépészek, rézműves, villany szerelő, női és férfi irodai alkalmazottak, kereskedősegédek női divat és fűszer szakmából, raktárnok v. pénzbeszedők, irodaszolga. Teljes ellátást ruházattal igénylő kovács, lakatos, bádigos, rézműves, géplakatos és szabó tanoncok. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a 11—19. sz. telefon utján az intézet.

— Megnyílt a Tökölly-téri „Katalin” fürdő. Kádifürdők mindennap 2—9 óráig. Gőz tértaknak hétfőn, nőknek csütörtökön. Vizsgázott, kitűnő masször, láb- és körömpolc.

— Elveszett egy fehér kutya, (fején fekete folt) amely Sipszi névre hallgat. A kutya Csige Bóskének, az aradi színház drámai hősnőjének tulajdona. Azbecsületes megtaláló keretik, hogy a kutyát-Láng Imre kávésnak (Fehér Kereszt) adja át.

Gyomorrontás, étvágytalanság, émelygés, felettség érzete, fölbőfögés, a hasántékon érzett nyomás, fehér nyelv, rossz szájiz eseteiben a természetes Ferenc József keserűvíz a gyomrot és a bélcsatornát gyorsan és alaposan kitisztítja, fájdalom és erőlködés nélkül kiűri a tartós megkönnyebbülést okoz.

Két aradi sport-egyesület fuziója.

(Uj sporttelep Aradon.)

Arad sportéletében jelentős változást és nagy koncepciójú tervek megvalósulását jelenti a tegnap délutáni gyűlés. Az Aradi Atlétikai Klub és az Aradi Tornaegylet Lőcs Rezső helyettes polgármester elnökletével ülést tartott. Régi rivalizálások, nagy ellentétek elsimítását jelenti ez a gyűlés, amelynek egyetlen, de fontosságában nagy horderejű kérdése volt a két egyesületnek közös sporttelep létesítése iránti megegyezés megszövegezése.

Arad, mely minden téren hívatva van és volna a délvidék gócpontjában állami sportéletében régen érezte ennek a két egyesületnek szétvázását. A fejlett sportélet, a vezetők és irányítók kiválósága és nagy kvalitásai s sportélet egyik fő és az eleveneségtől lüktető sportvárossá kell, hogy tegyék Aradot. Most, amikor a két egyet oly benső és szoros kontaktusba kerül egymással, minden remény megvan arra, hogy ez valóra is válik.

A tegnapi gyűlésen, amely tulajdonképpen csak előkészület volt ennek a tervnek a megvalósítására, megegyezés jött létre, amelynek főbb pontjai a következők:

Kimondják, hogy mindkét egyesület a város törvényhatósága által sporttelep céljaira átengedett terület feletti önálló rendelkezési jogáról lemond és ezt átengedi a két egyesület kiküldöttjeiből alakítandó „Sporttelep igazgatóság”-nak. Ennek a pontnak alapján a két sportegylet lemond az önálló sporttelep építéséről és egyben kéri a törvényhatóságot, hogy az érettek külön-külön vállalt 50—50.000 koronányi jótállási összeg helyett Arad város egy összegben 250.000 koronával vállaljon garanciát annak a sporttelepnek az építéséért, melyet a két egyesületet képviselő „Sporttelep igazgatóság” építene az AAC. jelenlegi sporttelepének megnagyobbított területén.

Ezen a sporttelepen, minden modern kényelemmel felszerelt klubházat építenének és a telep a szabadtéri sport minden nemét szolgáltatná a később elkészítendő tervek szerint. Ez a sporttelep „Andrényi Károly sporttelep” elnevezést kapná. Az óvár-téri sportterületen, amely az A. T. E. tulajdona, tennispályák és az ehhez szükséges öltözők épülnek. Ez azonban csak addig maradna, amíg a terület az önálló tornacsarnok felépítéséhez szükségesse nem válnék. Ez a telep „Nagy Sándor sporttelep” elnevezést nyer.

A megegyezés többi pontja a kérdés finansziális megoldásával foglalkozik és szabatosan körülírja a két egyesület kötelezettségét. Megállapítja, a részletezést és precizirozza a két egyesület közötti részesedést és vagyonmegosztást egy esetleges különválás esetére. L.

nyegesebb ujjfás az is, hogy a tagok a versenyekre megállapított mérsékelt díjazás mellett léphetnek be és ebből a célból, minden tagot évről évre megjutándó arcképes igazolvánnyal látnak el. A megegyezés az e tárgyban összehívandó közgyűlés határozatának napján lép életbe. Ezt a közgyűlést pedig legkésőbb ez év szeptember hó 15-ig meg kell tartani.

Az Atletikai Klub sporttelepén az egyesület agilis titkárának kezdeményezésére a földmunkálatokat még ez év tavaszán elkezdték és azok már befejezésükhöz közelednek. A terv az, hogy amennyiben semmiféle akadály nem merül fel, az építkezést azonnal megkezdik, hogy a rendelkezésre álló időt a legjobban és leggazdaságosabban kihasználják. És ha a terv, ilyen formájában megvalósul, Aradnak a vidéki városok sporttelepei és sportházai között egyedülálló, kényelmesen és modernül felszerelt sporttelepe lesz.

A tél árnya és a földmívelésügyi miniszter (Tanácsokat ad a fajség ellen.)

Hiába, ma már többen kezdik belátni, hogy mégis csak nagy dolog a háború. Itt van például a földmívelésügyi magyar királyi miniszter, aki a kánikulában gondol arra, hogy megjön a tél és vele a fajség. Gondol a fagyoskodó emberekre, kiket meg kell menteni a tél borzalmaitól és el látja őket — jótanácsokkal.

Várassz Lajos polgármester, is ellenjegyzí saját városában azt a plakátformában is megjelenendő legújabb ministeri rendeletet, mely nem holmi cikornya beszéddel, hanem az érzés egyszerű tatik-ritikájával tarkítva „a fajség elkerülhetése végett szükségesnek látszó intézkedések eszközölése iránti irányelvek tegintetében való egységes eljárást” lát szükségesnek. Egyben bizalmasan közli a most még kánikulában izzadó hon és hazafiakkal a tél eljövendő árnyékát valamint azt, hogy ez és a vele együtt járó fajség ellen hogyan lehet védekezni. Három módot lát erre az elővigyázatos és földmívelési miniszter ur:

1. Ajánlja a széntüzelésre való áttérést. (Ehez azonban eifelejt szemet ajánlani.)
2. Ajánlja, hogy a háztartások korlátozzák a fafogyasztásukat. (Ehez fa is kellene, mert izegény háztartási főnök nem tud fafogyasztási korlátozást bevezetni szerény háztartásába — mert egyáltalán nincs fája.)
3. Ajánlja végül, hogy egyéb más tüzelőanyaga használjanak a tüzelésre. (Ez a legegyszerűbb, mert ilyen anyagok tudvalevőleg nincsenek. Egyeseknek ugyancsak nélkül is befűtött a háború. De ez még nem segít az általános inségen. Lehet, hogy fapótszerekre gondol a miniszter melyeket a németek fogtak lisztért árusítani a győztesertárakban esetleg kenyérjegy ellenében.)

Ilyen hatalmas gondoskodás után vidáman nézünk a tél árnya és a föle megszokott megfagyás elé. Reméljük, a földmívelésügyi miniszter ur is. Ellenben várjuk, hogy megjöjjen a kereskedelmi miniszter rendelete, mely hasonlóan megvéd bennünket a szénhiánytól s aztán kérjük, hogy kedves szüleinket és hozzátartozóinkat a kormányvédelem eredményéről kiméletesen értesítsék. Esetleg koszoruk mellőzését is kérjük. Részvételre ilyen előzetes gondoskodás mellett nem szorulunk.

Egy szál cernát kér a csonka hős az utcán.

(Elrejtésért, áldrágtáseri elrejt kereskedő.)

Ma délután a Minoriták temploma előtt jövet fultanuja volt az Aradi Közlöny tudósítója a következő párbeszédnek:

— Bocsánat asszonyom — szölt egy mankón tipegő egy lábú katona egy urinőnek — nincsen néhány méter fehér cernája? A kórházi ápolónő küldött ki az utcára, hogy szőlítsak meg akármelyik urinőt s kérjek cernát, mert másképp nem varrhatja meg az ingemet. A kórházban nincs cerna.

— Nekem sincs bus vitéz ur cernám már egy fél év óta, de adhatok egy tanácsot. Menjen fel a polgármester urhoz, mondja el neki a dolgot, az biztosan segít magán. Ilyen csonka hőst csak megszénnak az urak! Van ott cerna elég egy kereskedőtől a tavasszal elvittek néhány száz spulnit és még nem hallottam róla, hogy kiosztották volna.

A béna katona megköszönte a jótanácsot, elkocogott a városháza felé. Arra már nem értem rá, hogy a fáradozása eredményét is kikutassam. Magam is emlékeztem arra, hogy márciusban vagy áprilisban nagyobb arányú cernabotrány volt Aradon és hogy akkor pár száz orsó cerna jutott a rendőrség kezére.

Mi történt evvel a cernával abban a városban, ahol ma 50—60 koronát fizetnek 250 jard cernáért!

A rendőrbírószág ma délelőtt foglalkozott Majer Henrik kereskedő kihágási ügyével. Majerről az a hír terjedt el a tavasszal, hogy igen sok rejtett cernája van, de 30 koronán alól nem lehet nála ebből a már akkor is aranyból becsesebb áruból kapni. Petkovics Béla rendőrfelügyelőnek sugta be valaki, hogy a Weitzer-utcai üzletben van cerna és hogy annak igen nagy ára van. A rendőrség nyomára akart jutni a dolognak, mert a cernát a Lenközpont után kaphatták csak a kereskedők igen kis mennyiségben, maximális áron. A cernakészlet bejelentés kötelezettség alá esnek tehát Majernak reális uton szerzett nagy raktára nem lehetett.

A rendőrfelügyelő beküldött egy katonát és Mihálovits Gizella nevű varróleányt az üzletbe megjelölt papírpénzzel, hogy cernát vásároljanak. A katona 65 filléres kartonért fizetett két koronát, a varróleány pedig egy orsóért, amelynek 5 korona 25 fillér az ára, 30 koronát. A rendőrség erre bement az üzletbe, ott házkutatást tartott, mert a kereskedő azt mondotta, hogy nincs cernája. Találtak nála harisnyák és más portéka közé elhelyezve 583 orsó cernát.

A kihágási bíróság ma vonta felelősségre Majert. Tanuként kihallgatták Petkovics felügyelőt és a varróleányt, aki eskü alatt vallotta, hogy 30 koronát fizetett a cernáért.

Majer azt vallotta, hogy nem a központtól kapta az árut, hanem lánckereskedelem útján, ügynököktől vásárolta drágán.

A bíróság a maximális ár túllépéséért 15 napi elzárásra és 1000 korona pénzbüntetésre, az árjegyzék kifüggesztésének elmulasztása miatt 3 napi elzárásra és 100 koronára. Összbüntetéséppen 15 napi elzárást és 1100 korona pénzbírságot rött ki rá a rendőrbíró. Súlyosító körülménynek vette a bíró, hogy a cernát lánckereskedelem útján szerezte be, tudrágán alta el, elrejtette és letagadta, hogy árúja van. Kimondotta végül az 583 orsó cerna elkobzását is. Majer felebbezett.

Mi történt a cernával? A bíróság ma mondta ki az elkobzást, de az már márciusban felkeült Budapestre. A Népruházati bizottság tetterá a kezét. Ez, a mit méltánytalannak és érthetetlennek tartunk. Hol volt a helyi hatóság? Nem ártta volna be a polgármestert, ha itt tartja az 583 orsót, vagy legalább a felét. Olyan cernainség volt már akkor Aradon, mint ma, amikor a béna katona az utcán állítja meg az urinőket és cernát koldul tőlük, mert a kórházban nincs és nem tudják megvarrni az ápolónők az ingét. Mi történik az ország minden részéből elrejtírált cernával ha a hadikórházaknak nem jut egy szál cerna?

KÖZGAZDASÁG.

Építőipari gyár Aradon.

(Az aradi Polgári Takarékpénztár alapítása.)

Az aradi Polgári Takarékpénztár ma beadványban bejelentette a városnak, hogy Építőanyagok Gyára Részvénytársaság címen gyárat óhajt Aradon létesíteni, és ehhez a város támogatását kéri.

A gyár célja elsősorban az, hogy betontéglákat állítson elő, amelyek szilárdabbak a mostani tégláknál és ezenkívül ötven százalékkal olcsóbbak, minthogy előállításukhoz kevés tüzelőanyagra van szükség. Évente legalább 4 és fél millió téglát szándékozik a gyár előállítani. Ezenkívül gyártani akarnak még cserepet, tetőfedő lemezeket, valasz fallapokat, cement-, beton- és aszbet-palát. Egyelőre 300.000 korona alaptőkével kezdik meg az üzemet.

Az alapítók a következőket kéri a várostól: 1. megfelelő telket méltányos áron, meg is jelölik a telket a Károlyi-híd közelében; a teltek 3000 négyszögöl és ölenként 2 korona vételárát kínálnak. 2. Mindennemű városi adó- és illetékmentességet 15 évre. 3. Jogot arra, hogy a Miarosból díjtalanul szállíthassanak homokot.

A beadvánnyal a tanács mai ülésén foglalkozott, de érdemben nem határozott, hanem véleményezés végett kiadta a városszabályozási bizottságnak.

Aradi értékpapírok.

(Szükség lenne már a tőzsdére.)

Az általános áremelkedés közepette alig van érték, mely messze meg ne haladta volna a békeárakat. A nagy pénzösség folytán beállott vásárlási kedv mindig talált valamit, amire „rálelt” és felverte az árát. Mikor a közszükségleti cikkek fogytán voltak vagy forgalomba hozataluk akadályokba ütközött, rábukáltak a spekulánsok — a mézre. Azután mikor ez is elfogyott, jött a bor.

Most már talán nincs semmi, aminél az áremelkedés lehetősége fennforogna, csupán az aradi értékpapírok. Meg kellett tehát mozdulni az aradi papíroknak is. Az utóbbi napokban megelénkült a forgalom és az árfolyamok ma így állnak:

Aradi Első tkptár	1820—30 kor.
Ipar- és Népbank	580—90 „
Polgári tkptár	245—60 „
Aradmegyei tkptár	2430—2500 „
Arad-Csanádi tkptár	1000—50 „
Aradi Központi tkptár	205—10 „
Viktoria tkptár	470—500 „
Aradi általános tkptár	216—20 „

A fenti áron történtek eladások a hét folyamán. Kíváncos volna az aradi áru- és értéktőzsdének mielőbb való megnyitása s ezzel egy hiteles helynek beállítása az értékpapirforgalom lebonyolítására!

— Hadikölcsön jegyzések. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókja ma zárta le hadikölcsön jegyzési akcióját. Az újabb jegyzések közül kiemelni a bankiók a következő nagyobb tételeket: Makó r. t. város 1.340.000, Makói Népbank (pozsonyi Eckhardt Vilmos vezérigazgató és Tőzsér Lajos főkönyvelő buzgó agitációjának eredménye gyanánt) közel 3 millió korona. Kevermes községi jegyzések (nemeskéri Kiss Vilmos jegyző gyűjtésével) közel

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor

Anglia elveszti a gazdasági vezetést.

Berlin. Hintze külügyi államtitkár ma a főhadiszállásra utazott. Miután egy litván küldöttség is ott tartózkodik, valószínű, hogy a külügyi államtitkár utazása kapcsolatban van a litván trón betöltésének kérdésével.

Bern. Az angol munkáspárt Forrell, a neves angol pacifistát, aki hat havi börtönbüntetését kitöltötte, az egyik kerületben képviselőnek jelölte.

Basel. A Matin írja: A németek változatlanul birtokában vannak a Soissons—Reims közötti területnek és a legnagyobb ellenállást fejtik ki. Az összes frontokon a németek támadási tevékenysége nőtt.

Basel. A szociálista munkások augusztus 15-ére nagy békekongresszust hívtak össze.

Berlin. A Kölnische Zeitung tudósítja Beszelgetett Hötendorff tengernaggyal, a tengerészeti vezérkar főnökével, aki a következőket mondotta:

— Az ellenséges államférfiaknak az az állítása, hogy a német tengeralejőzők háboru csüörtököt mondott, valójában. Ha odaát ezt elhiszik, végzetesen tévedni fognak. Tény az, hogy ellenfeleink hajóter ellátásában átmeneti javulás állott be. A semleges hajóter lefoglalásával

sikerült a tengerentúli közlekedést megjavítani. Az ellenséget hajóban és rakományban 50 milliórdon felüli kár érte. Anglia hajóterét sikerült az 1900-beli állományra leszorítanunk. Minél tovább tart a háború, annál inkább kiesik a gazdasági vezetés Anglia kezéből és megy át Amerika és Japán kezébe.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: A harctéren ma is nyugodtan telt el a nap.

Zürich. A francia lapok még mindig sokat foglalkoznak Romániával. A Temps egyik legutóbbi száma részleteket közöl a jassyi koronatanácsról, mikor azon a központi hatalmak béke feltételeit tárgyalták. Amikor a koronatanács legjavában tartott, a trónörökös beronott az ülésterembe és így szólt:

— Azért jöttem, hogy a harcosok, foglyok, sebesültek és felséges anyám nevében megmondjam, hogy nem kell elfogadnotok a békefeltételeket és hogy folytatnunk kell a háborút az rtolsó csepp vérig.

Hogy a román trónörökös szavainak mi volt a hatása, azt az események igazolták: Románia megkötötte a békét.

TÖRVÉNYSZEK.

Per a sorozatos előadás miatt.

(A „Három a kis leány” megnevezéséről.)

Friedrich Gusztáv, a berlini Friedrich Wilhelm városi színház igazgatója 1916. januárjában megvásárolta Karczag Vilmos ügynökségtől a „Dreimäderlhaus”, „Három a kis leány” operette berlini kizárólagos előadási jogát. Ugy állapodtak meg, hogy Friedrich igazgató háboruban hat százalék, békében pedig 8 százalék tiszteletdíj lefizetése mellett köteles megszakítás nélkül, estéről-estére, mindaddig előadni az operettet, míg az hét egymásutáni estén át 6000 márka bruttó bevételt hoz. Így a színházban az 1916. február 11-én megtörtént bemutató óta most már több mint nyolcszázadszor játszik megszakítás nélkül a „Dreimäderlhaus” operettet.

Friedrich direktor most beperelte az ügynökséget, kérve, hogy más darab előadását is engedélyezzék neki. Előadja, hogy a szerződés megkötésekor senkisésem gondolhatott ilyen nagy számu előadásra, hivatkozik a hosszas háború folyamán erősen megváltozott viszonyokra, úgy hogy az akkor megállapított összeg ma már csekélynek bizonyul és kijelenti, hogy a darab folytonos előadása miatt a művészi társulat is sokat szenved.

A tárgyaláson az ügynökség jogi képviselője azt fejtette, hogy nincs semmi ok a szerződés megváltoztatására, miután az ügynökség hajlandónak mutatkozott a szerződés teljes felbontására, azzal a feltétellel, hogy szüntessék meg Friedrich kizárólagosságát a darab, de abba Friedrich igazgató nem akart bele menni.

Hosszas tanácskozás után a bíróság elutasította a színházgató keresetét. Indokolásában kimondja a bíróság, hogy a szerződést már a háború alatt kötötték, tehát nem lehet a megváltozott viszonyokra hivatkozni, ami pedig a színház tagjainak szenvedését illeti, megállapítja a bíróság, hogy igen sokan évtizedeken keresztül végeznek sablonos munkát és mégis egészségesek testileg és lelkileg is.

A „Dreimäderlhaus” operettet tehát játszik tovább, egyenlőre beláthatatlan ideig.

Atteltünk a Semeni folyón.

Budapest, július 27. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti: A tiroli fronton rohamcsapat vállalkozásainkkal a Courai völgyben és a Vallarsaban véres veszteségeket okoztunk az ellenségnek. Albániában csapataink Ardenicza mellett két ellenséges ellenőrkést vertek vissza, Kalmi mel-

lett pedig kivívták az átkelést a Semeni folyón. A Berattól északra levő területen a harci tevékenység élénk maradt. A vezérkar főnöke.

Ügyvéd a színpadon.

(Mandl Vilmos dr. az „Erősebb”-ben.)

Az „Erősebb” ma esti előadása nagy izgalom között indult meg. Az izgalomból ugyan a nézőtér közönsége semmit sem vett észre, de annál jobban erőt vett a szereplőkön, főleg Szendrey Mihály színigazgatón.

A második felvonás egy szülő hegedűszámmal kezdődik, melyet a katonai zenekar egyik őrmestere játszik el a színpalak mögött. Már megindult, sőt folyt az előadás, de az őrmester nem volt sehol. Az első felvonást be is fejezték, a szülő hegedűs csak nem jelentkezett. Egyszerűen elfelejtett eljönni. A rendező a haját tépte, lőtás-futás, telefonálás szét az egész városban, de minden eredmény nélkül. Az őrmestert a föld nyelte el.

Már-már fel kellett huzni a függönnyt a második felvonáshoz, amikor Szendrey Mihálynak egy mentő gondolata támadt. Észrevette ugyanis, hogy a színházi-bizottság páholyában ott ül teljesen gyanútlanul Mandl Vilmos dr., a kitűnő zenész és várja a függöny felgördülését. Szendrey felrohant a páholyba, egyenesen Mandl dr.-hoz:

— Most legyen segítségemre a színházi bizottság! — szólt izgatottan.

— Mi baj van? — kérdezte Mand Vilmos.

— Tessék eljártani a második felvonás hegedű-szólóját!

A kitűnő ügyvéd és színházi bizottsági tag hamarosan átértette a hlyzetet. Láta, hogy nem sok veszíteni való idő van, emrt a közönség már nyugtalanodott a hosszúra nyúlt felvonások miatt. Felugrott helyéről, rohant háza lakására, magához vette hegedűjét és rohamlépésekben sietett vissza a színpadra. Ott már várta az állványra helyezett hangjeit, melyet akkor adott először és adott jelle, csak ugylapról eljatszotta a színpalak mögött a második felvonás hegedű-szólóját.

A közönség igaz élvezettel hallgatta a művészi játékot, de majd csak a sorok révén fogja megtudni, hogy a felhangzott tetszésnyilvánítások Mandl Vilmos dr.-t illetik.

Műveltség egy magánlakásban.

(Feljelentés a záróra túllépése miatt.)

Az aradi rendőrségnél mind sürűbben ismétlődik meg az a panasz, hogy a közönség a háború ötödik évében sem hajlandó a záróra tilalmát komolyan venni. A vendéglékhelyek és kávéházakból kiszorult jökevény másutt, főleg magánlakásokban keres tanyát. Nem farizeus képzetetés az ember feladata, nem kell és nem is szabad örökké siránkozni, de vannak határok, amelyeken túl a hatóság sem hunyhát szemel.

Azok a mulatságok, amelyek hangosságukkal, szeriellenségükkel másokat sértenek, noha magánlakásokban zajlanak is le, okvetlenül provokálják a hatósági beavatkozást, noha a magunk részéről drákói és indokolatlan szigorúnak tartjuk azt a kormányintézkedést, amely a zárórát a magánlakásokra is kiterjeszti. Ugy látszik, hogy néha-néha még erre is szükség van.

Tegnap éjjel például a Révay-utca 8. szám alatti házban tartottak hajnalig tartó táncot egybekötött születésnapot. Hogy a mai időben mi oka van valakinek a születésnapját megünnepeelni, igazán nem tudni. A házban lakó Embeg dr. közjegyző helyettes már megunt a magasba törő jókedvét, feiment éjszaka a rendőrségre bejelentette az esetet Weil Károly dr. ügyveletes kapitánynak, aki Börtösek detektívet küldötte ki a Révay-utca 8. sz. házába. Mikor a detektív meggyőződött a feljelentés alaposágáról, becsengetett a lakásba és véget vetett a mulatságnak. Hasonló feljelentések már vannak a rendőrségen, amelyek azonban névtelenül és csak pár nap múlva jelentik be az esetet. Mivel, mint említettük, a záróra rendelet a magánlakásokra is kiterjed, a házigazda ellen záróra túllépésért megindították az eljárást.

LEGUJABB HIREK.

Erkezett éjjel 3 órakor.

— Hanns Heinz Ewerst Amerikában letartóztatták. Berlinből jelentik: Newyorki hírek szerint Hanns Hinz Ewerst az Alraune híres szerzőjét Amerikában letartóztatták, azzal az indokolással, hogy nem kívánatos idegen. Hanns Heinz Ewers a háború előtt hosszabb turára ment s a háború kitörése Amerikában érte. Az író nem merészkedett a biztos száraz földről eltávozni és az Egyesült Államokban maradt. Amikor a háború kitört az Unio és Németország között, Hanns Heinz Ewers szabadon mozgatható, de most úgy látszik, hogy az amerikaiak megelégtették szabadságát és letartóztatták.

— Repin Illa éhenhalt. Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung értesülése szerint: Repin Illa, a 74 éves hírneves orosz festőművész a finn határon egy kis városkában, éhen halt.

Szőlősgazdák!

Üvegrel bitelt vasbeton bor-
dók gyártását legrovidebb
idő alatt vállalja

Merle Géza

mérnök, vasbeton specialista 5549
Arad, Deák Ferenc-utca 40. sz.
Telefon 849.

MODERN NABURE.

Kispesti Színház Színház-utca.

Aradon, 1918. évi július hó 28-án, vasárnapon
Adonaj, kéber daljáték a nagy lenyvet
kórussal.

Hűtlen menyecske, vig operette.

A rendezv. Forray Mihály táncos mőködje
Forray és Runyval.

Továbbá Major, Váró, Návay, Margó,
Turcsányi, Forray, Radnai, Runy új szövegekkel.

Az előadások kezdete fél 9 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. évi július hó 28-án, vasárnapon
Délután 1/4 órakor mérsékelt helyárakkal

Az ördög.

Vigjáték három felvonásban.

Este 8 órakor rendes helyárakkal:

Uray Tivadar, a budapesti Nemzeti Színház
művészeinek felléptével

Az erősebb.

Színművész képe.

ÚJ KÖNYVEK.

* A Nyugat, folyóirat július 16-i száma a
következő tartalommal jelent meg: Pálffy
Károly: Pálffy János emlékezete. Kádár Endre:
Bakács. (Regény. VI.) Farkas Aladár: Asz-
monyváros. (Novella.) Jókai Éva: Csod. (No-
vella.) Bencsik Ery leány: Nagy vers. A poli-
tika magyarázata: A választójog bukása.
Gellert Ödön: Kihátrálás arcképe. Ady Endre:
Magdolna. (Regény. I.) Bahis Mihály:
Lévy. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Buda-
pest, VI. Vilmos császár-utca 54. szám. Előfizet-
ési ár: egy évre 26 K., félv. 13 K.,
egyes szám ára 80 f. Mutatvány számot
kivételre díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* Tal a nagy Kultúrán szám Ince Sándor
lapjának e heti rendkívül érdekes száma. Cik-
ket írtak Szép Ernő, Lakatos László és Karinty
Verset Bus Fekete László és Juhász Árpád. —
Külön személtéje a lapnak a kecskeméti mű-
vésztelepről írt riport. Egyes szám ára 1 koro-
na. Előfizetési ár egy évre 10 korona. Kiadó-
hivatal: Budapest, VI. Erzsébet-körút 29.

A szerkesztésért felel
STAUBER JOZSEF.

NYILTÉR.

az egész ország alattvalóitól nem vállalhat felelősséget.

Merle Géza

okl. mérnök, vállalkozó

kedéjét Deák Ferenc-utca 40., 1. em. alá
helyezte át.

Erdei és iparvasutak nyomjelzése, parcell-
kiosztások, mindennemű betonmunkák pontosan
és jutányosan készíttetnek. Hadbavonulás előtti
telefon szám visszaállítva, ismét 849. 5179

AZ „ARADI KÖZLÖNY”

Magyarország

legelterjedtebb,

legtartalmasabb

és legolvasottabb

vidéki politikai **napi lapja.**

1937—1918 kh.

HIRDETÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az am-
moniak, a kristályszóda és a maronátrum
forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 1536—1918. M. E.
számu rendeletét a következőkben te-
szem kszhírré:

Az ammoniákszóda, a kristály-
szóda és a maronátrum forgalomba-
hozatalának szabályozásáról kiadott
2039—1917. M. E. számu rendelet kiegészít-
ő részét alkotó jegyzékben foglalt
ármegállapítás hatályát veszti és a je-
len rendelet életbelépésének napjától
kezdve a jelen rendelet kiegészítő ré-

szét alkotó jegyzékben megállapított
legmagasabb árak lépnek életbe. Egye-
ben az idézett 2039—1917. M. E.
számu rendelet azelőtt a módosítással
marad érvényben, hogy a kristályszó-
dát (mosószóda, jegecsszóda) a gyár-
rak az Olaj- és Élelmiszerügyi Bizottság
(Budapest, VI. Vilmos császár-utca 33.
szám) útján tartoznak forgalomba
hozni.

Ez a rendelet kihirdetésének nap-
ján lép életbe. Hatálya a magyar szent
kerona országainak egész területére
kiterjed.

Az ammoniákszódaért, kristályszó-
daért (mosószódaért, jegecsszódaért)

és maronátrumért (maronátrumért, zseir-
szódaért, lugkőért) következő legma-
gasabb árak a következők:

I. Ammoniákszóda 98—100 % os.

A viszontelárusító részéről tör-
ténő eladásoknál: 50000 kg-on alul 1000
kg-ig 40 korona, 1000 kg-on alul 500
kg-ig 41 korona, 500 kg-on alul 100
kg-ig 43 korona, 100 kg-on alul 50 kg-ig
47 korona.

Ezen árak 100 kg. tiszta súlyra,
csomagolás és levonás nélkül, helyt az
eladó raktárhelyiségében értendők.

Kicsinyben való eladásoknál (a
fogyasztóval való közvetlen forgalom-

ban) 50 kg-on alul mennyiségek el-
adásánál 60 fillér.

II. Kristályszóda (mosószóda, je-
gecsszóda.)

A egykereskedő részéről történő
eladásoknál bármely tételeben 40 kor.
Ezen ár 100 kg. tiszta súlyra, a nagy-
kereskedő raktárában, csomagolás és
levonás nélkül értendő.

A kiskereskedő részéről történő
eladásoknál (a fogyasztóval való
közvetlen forgalomban) 64 korona.

III. Maronátrum (maronátrum, lug-
kő.) Kicsinyben való eladásnál (fo-
gyasztóval való közvetlen forgalom-
ban (csomagolással együtt értendő)
1 korona 20 fillér. Gócs, főkapitány.

Földbirtokosok, gyártulajdonosok és vállalkozók

figyelmébe!

PRETORIA kék munkás zubbony és nadrág kék PAPIROSVASZONBOL, vízmentes tartással, mindenféle nagyságban; minden
mennyiségben kapható, ár: 48 korona darabja.

Egész öltönyök, barna színekben, vastagabb szövésben, kabát, nadrág és mellény minden nagyságban kapható. Darabja 90 K.
Gyermekekrék: szürke, barna és kék színekben, 3—10 évig, matróz és sport facconokban, darabonként: 48 korona.

A tartósságáért és minőségéért felelünk, amennyiben svéd PAPIROSBOL van elkészítve.

Figyelmeztetni óhajtjuk a nagyérdemű közönséget, hogy a PAPIRFONAL a m. kir. kormány jóváhagyásával lesz készítve.
Tehát bárkinek úgy tartósságra, mint minőségre nézve ajánlható.

A PRETORIA PAPIRSZÖVEKEKBOL készült ruháknak egyedüli lerakata csakis

Szántó Mór és Társa

cégnél kapható.

Arad, Szabadság-tér.

Postai megbízásoknál az összeg előzetes beküldése megkívántatik.
Utánsatokról óvakodjunk.

CZEILER ISTVÁN

Weitzer János-u. 8. szám Telefon 245.

Elvállal: mindennemű szobafestő, szoba-
kárpitozó, csempeszó és mázó mün-
kákat elsőrangú és modern kivitelben.
Nagy raktár tapettákban. Tanniók fizetéssel felvetetnek.

HÖLGYVEVŐINK FIGYELMÉBE!

Részletes tájékoztató, le-
írást és átszítást díjta-
lani küld bérkinek HANZU
drogeria ARAD.
Kiszámlázottak 20% árcsökkentéssel.

Dr. Jutassy József tanár, összes készítményeinek, gyógy, házi,
kozmetikus szereplő, májfolt és hámlasztó kenőcsök, arc-
tej, arcessencia, archámlasztó, zománc, hajfesték, hajszesz, haj-
színtelenítő, hajderítő, szőrvesztő, vértisztító-tea, puder, szap-
pan stb. aradi tőraktára a

HANZU DROGERIÁBAN VAN.

Ezen lerakatot a hölgyek kényelmére, a hosszadalmas várako-
zás elkerülése és a jelentékeny postaköltség megtakarítása
végett létesítettük és kérjük t. vevőinket, hogy a jövőben szí-
ves megrendeléseikkel és egyéb felvilágosításokért fenti céghez
fordulni sziveskedjenek.

Dr. Jutassy József,

Kozmetikai győgyintézet

Budapest, Kossuth Lajos-u. 4.

5344

KAFFEN SZALAY KÁVÉHAZ

Szabadság-tér és Hunyadi-a. sarak

Újjonnan átalakítva megnyitott. Elsőrangú
vezetés. Hideg és meleg ételek, vala-
mint kitűnő italokról gondoskodva.

Legszolidabb árak. Reténként női ei-
gányzónak. Szíves pártfogást kér

SZALAY INRE,

Kávé. 5358

Férfi szabóság.

Van szerencsém a nagyközönség
szíves tudomására hozni, hogy a front-
ról vissza téve a

férfi szabó műhelyemet

ismét tovább vezetem. Szíves pártfogá-
sukat kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Martini János

Férfi szabó.

BERCSENYI MIKLÓS-UTCA 3. SZ.
(saját ház.) 5357

Szobafestő és mázoló

iparágba vágó munkákat a leg-
egyszerűbbtől a legdiszesebb kivi-
telig jutányos árak és pontos ki-
vitelben elvállal úgy helyben mint
vidéken

Szörbik Sándor

szobafestő és mázoló

Arad, S. Határ-útea 3. sz. (Szerb
templommal szemben.) 4358

31/149- 1918. K. E.

Felhívás sertéshizlaltásra

Kolozsvár szab. kir. város közönségének 1918—19. évi zsir-
szükségletét biztosítani óhajtván, felkérem azokat a gazdálkodó-
kat, (kisgazdákat és birtokosokat egyaránt) akik a várossal hízlatási
szerződést kötni kívánnak, hogy erre irányuló szándékukat a köz-
életmezési ügyosztályhoz (Kolozsvár, Parkas-u. 4., I. em.) augusz-
tus 10-ig írásban, vagy szóval bejelenteni sziveskedjenek.

Előnyben részesülnek azok a termelők, akik a hizlatáshoz
szükséges sovány sertésekkel és takarmánnyal, vagy legalább a
szükséges takarmány egyrészével már rendelkeznek

Kolozsvár sz. kir. város polgármesterétől, 1918. júl. hó 12-én.

5348

Dr. Haller, Gusztáv, polgármester.

1936—1918. K. E.

HIRDETÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a tölgy-
lakivonatért a gesztenyefakivonatért
követelhető legmagasabb árak megál-
lapításáról és e cikkek szállításához
szükséges igazolványokról szóló 2215/
918. M. E. számú rendelettel a követke-
zőkben tesszem közhirrre:

A tölgyfakivonatért a gesztenyefa-
kivonatért és a fenyőcserkivonatért kö-
vetelhető legmagasabb árak az aláb-
biak szerint állapítottak meg:

(Ar a eszerzőnyagartartalom minden
százalékért 100 kg-onként koronák-
ban.)

1. Tölgyfakivonat	6.00
2. Gesztenyefakivonat	6.00
3. Fenyőcserkivonat	6.00

A hordók használati díja és érték-
csökkenése címén hordóként legfel-
jebb 15 K számítható fel. A vevő által
vissza nem adott hordóért az eladó leg-
feljebb 100 K térítést követelhet.

Közforgalmu közekedési vállala-
toknál (vasutaknál és hajózási vállala-
toknál) tölgyfa, gesztenyefa és fenyő-
cserkivonat csak abban az esetben
szabad fuvarozásra feladni, ha a ke-
reskedelemügyi miniszter a szállítá-
shoz az engedélyt megadta.

Azon készlet tekintetében, melyre
a kihágást elkövetették, a büntető eljárás
során a törvény értelmében elköbzás-
nak van helye. Az elköbzott készlet ér-
tékének egyötöde a feljelentőt, a többi
része a felmerült költség levonásával
a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

Ez a rendelet 1918. évi május hó
30-án lép életbe. Hatálya a Magyar
szent Korona Országainak egész terü-
letére kiterjed.

A jelen rendelet életbeléptetésével
a m. kir. miniszterium 1253-1918. szá-
mu rendeletének a tölgyfa, gesztenye-
fa és fenyőcserkivonatára vonatkozó ré-
sze hatályát veszti, de az idézett ren-
delet hatálya alatt keletkezett jogviszo-
nyokra és elkövetett kihágásokra ezen-
tel is alkalmazást nyer.

Arad, 1918. június hó 17.

Greea, főkapitány.

Az Aradi Közgazdasági Bank R. T. a „Mereur“ Váltóüzleti R. T. Budapest

és ennek iparvállalatai által alapított alábbi cégünk
alatt működésünket megkezdjük.

Foglalkozunk a kereskedelem és mezőgazda-
ság körébe tartozó mindennemű áruk vételével és
eladásával.

Közvetítjük ingatlanok vételét és eladását.

Közvetítünk földhaszonbérleteket.

Vállalkozunk mezőgazdasági és iparvállalatok
létesítésére és támogatására.

Ajánlunk azonnali szállításra mégis kötele-
zettség nélkül:

Sóshalat és marinírozott heringet hordókban,
„Eckert“-féle styriai mustárt hordóban és osi-
nos poharakban,

aussigi kékkövet,

elsőrendű darabos meszet waggontételekben,

lópatkót különféle nagyságban,

keményfa butorokat viszonteladóknak.

MERCUR

Kereskedelmi és Mezőgaz-
dasági R. T., Arad, Salac-u. 1.

Telefon: 534.

5346

Pk. 2252/23
1917.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-czikk 102. §-a
értelmében ezennel közhirrre teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróság
1917. Pk. 2252/1. számú végzése
által Aradi Ipar- és Népbank végre-
hajtó javára 48078 kor. — fill. tőke
és járulékaik erejéig elrendelt kie-
légítési végrehajtás alkalmával
bíróilag le- és fölülfoglat és 7561
kor. — fillerre becsült képek és
lakberendezésekből álló ingóságok
nyilvános árverés után eladatnak,
mely árverésnek a helyszínen
vagyis Arad, Bercsenyi-utca 32.
szám alatt leendő eszközlésére
1918. július 29-ik napjának délután
4 órája határidőül kitűzetik és
ahoz a venni szándékozók ezennel
oly megjegyzéssel hívatnak meg,
hogy az érintett ingóságok ezen
árverésen az 1881. évi LX. t.-cz.
101. §-a értelmében a legtöbbet
ígérőnek becsáron alul is eladatni
fognak.

Az előtérvezendő ingóságok
vételára az 1881. évi LX. t.-cz.
108. §-ában megállapított feltételek
szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon 1918. június hó
29. napján.

Török Dónes

Bíróági végrehajtó.

5353

GÉCS KÁROLY

építészeti irodája

Arad, Deák Ferenc-u. 38.

Elvállal mindennemű építkezést,
átalakítást, javítást; tervezést és
költségvetést, modern szakszerű
kivitelen jótállás mellett méltányos
árakban. 5323

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes ár-
lyam,
50 évre 6% annuitás teljes ár-
lyam,
65 évre 4.25% annuitás 95% ár-
folyam
65 évre 5.56% annuitás 99% ár-
folyam mellett, továbbá
aradi házakra
50 évre 6% annuitás 98% ár-
folyam (rövidebb időre is) mellett
törlesztés és váltó kölcsönök
felosztott, valamint kisebb na-
gyobb birtokok, házak eladását
és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-151.

Birtokok és házak eladására elő-
jegyzve.

5351

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1158.

adó. Bővebbet Kátri Mórna, Sikula.